

Kurzemnieks gatavojas Kuldīgas novada domes priekšsēdi **Ingu Bērziņu**, Skrundas novada domes priekšsēdi **Loretu Robežnieci** un Alsungas novada domes priekšsēdi **Daigu Kalniņu** iztaujāt par pēdējā sasaukumā padarīto un nepadarīto.

Gaidām arī lasītāju jautājumus. Tos var uzdot šodien, **2. martā, līdz 17.00 un rīt, 3. martā, līdz 13.00** pa tālr. 28794679, e-pastā: inguna.spuleniece@kurzemnieks.lv un Kurzemnieka feisbuka lapas mesendžerī.

Oskara Kalpaka piemiņas vietā Airītes – izstāde par tās atjaunošanu. Apmeklētāji būs gaidīti, līdzko ļaus situācija.

➔ 5. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Cena
0,80 eiro

Nr. 17
(11 650)

Otrdiena, 2021. gada 2. marts

„Cilvēki steidz sapucēties”

Tikai pēc pieteikšanās pa telefonu, atdalītās darba vietās, dezinficējot virsmas un instrumentus un vēdinot telpu pēc katra klienta, vakar darbu atsākuši frizieri, manikīri, pedikīri un podologi.

Manikīriem bija aizliegts strādāt pērn novembrī un tad atkal no 21. decembra, kad dīkstāvē nonāca visi skaistumkopšanā strādājošie.

„Šobrīd darba ir ļoti daudz – visi steidz pucēties,” Kuldīgā saka *Tavas frizētavas* friziere Gunta Feldmane. „Salonā parasti strādājam četras meistas, bet tagad vienlaikus to var darīt divas. Tādēļ katra vienu dienu strādā, otra ir brīva. Durvis ir slēgtas, un ielaižam klientus tikai pēc pieraksta. Darba vietas atdalījām ar aizslietņiem, katram klientam paredzam ilgāku laiku, jo 20 minūtes telpa ir jāvēdina.”

Kuldīgas frizētavas *Rita* īpašniece Rita Peterlevica stāsta: „Man telpa jau sen iekārtota tā, lai var ievērot šobrīd prasītās sanitārās normas. Manikīrei ir atsevišķs kabinets, frizieres esam trīs, vienlaikus strādājam divas. Neierasti ir strādāt ar cimdiem un maskās, bet visu var izdarīt. Mēs, frizieri, varējām dīkstāvē būt arī vēl ilgāk, jo provincē 500 eiro pabalsts nav mazs. Bet klientiem mūs vajag – to tagad īpaši jūt. Pavasaris nāk, saulīte uzspīd, un visi grib sapucēties. Dienā daudzus pieņemt nevaram. Iepriekš varēja vienam klientam ielikt matu krāsu un, kamēr viņš pasēž, matus apgriezt otram, bet tagad tas atkrīt.”

To, vai skaistumkopšanas darbinieki epidemioloģiskās prasības ievēro, uzraudzīs Veselības inspekcija sadarbībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru, Valsts un pašvaldības policiju.

Jolantas Hercenbergas
teksts un foto

„Nekad iepriekš man nav bijis tik ilgs atvaļinājums. Izmantoju šo laiku, lai atpūstos, un nu ar jaunu sparu varu ķerties pie darba,” saka friziere Gunta Feldmane no *Tavas frizētavas*.

Kā saudzēt mājdzīvnieka ķepas.

➔ 12. lpp.

Kuldīgas veikala *Zelta apelsīns* īpašniece Inta Lagzdeniece:

„Prognozēju, ka katrs trešais mazais veikals pēc pandēmijas paliks aizvērts, jo cilvēkiem nav papildu ienākumu.”

➔ 2. lpp.

Vai Virkas ielas apkārtnē nebūtu jāsakopj arī gar Melno kolku un mazdārziņiem, kur daudzviet slejas pussagruvušas būdeles, jautā kuldīdznieki.

➔ 7. lpp.

PIEKTDIEN, 5. martā:

- Personība: Ints Folkmanis.
- Kovids un dzīve Sardīnijā.
- Ko atļaujas deputāti.
- Jaunpils siers Kuldīgā.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Pašiem
līdzdomātDaina
Tafelberga

Rakstam par skolēnu pārvadājumiem līdz ar klātienes mācību atjaunošanu 1.–4. klasēm uzliku virsrakstu, kas pandēmijas ierobežojumu un vispārējas neapmierinātības laikā izteic galveno, proti, *Uz ceļa bērnu neatstās*. Izrādās, ka var tomēr atstāt. Ne gluži uz ceļa, kur kā dzejnieka Arvīda Skalbes aprakstītajos laikos „auksta rasa, miglains rīts, ganiņš ceļa malā trīc”, bet 21. gadsimtā pilsētas pieturā, kur skolas bērns tik ļoti ieburies modernas viedierīces spēlītē, ka nav pamanījis autobusu ne pienākam, ne aizejam.

**Ne prātā
nenāca
pārmest
autobusa
vadītājam,
sūdzēties
kādai
priekšniecībai,
jo tā bija
mana
vaina, ka
neiedomājos
bērniem
izskaidrot.**

Tāds gadījums aizvadītajā nedēļā aizskanējis līdz Kurzemes plānošanas reģiona sabiedriskā transporta nodaļai un pat Auto-transporta direkcijai. Nevienu pie atbildības nesauca, jo uz visiem pasažieru pārvadātājiem attiecas vieni un tie paši noteikumi, vai tas būtu lauku apvidus, maza vai liela pilsēta. Sabiedriskā transporta (autobusa, vilciena, tramvaja, trolejbusa) vadītājam noteiktā laikā jāpiestāj noteiktā pieturvietā, jāizlaiž pasažieri, kuri vēlas izkāpt, un jāuzņem tie, kuri vēlas braukt. Laukos gan šoferītis vēl mēdz pieturā pusaizmigušajam uzsaukt aptuveni tā: „Brauksi šodien vai rītu gaidīsi?” Taču nevaru iedomāties tādu situāciju Rīgā.

Atceros gadījumu iz savas dzīves pirms gadiem piecpadsmit. No rīta izrādījās, ka saplīsis pašu auto, ar kuru ik dienu vedām meitas uz Kuldīgas Alternatīvo sākumskolu. Taksometra pakalpojums padārgs, bet netālu ir autobusa pietura – kāpēc gan kādreiz neizmantot? Toreiz katram skolēnam nebija viedierīces ar spēlītēm, tikai parastie podziņu telefoni. Un labi, ka bija. Jo pēc kāda laika atskanēja zvans. „Mammu, ko lai darām? Atbraucām uz kaut kādu Priedaini, šoferis lika izkāpt, jo tālāk nebūsim,” raudāja lielākā meita. Nu, ko, izsauca taksī un braucu meitenēm pakā. Par laimi, nekas briesmīgs nebija noticis, skola netika nokavēta, tik vien nedaudz lielākas izmaksas. Ne prātā nenāca pārmest autobusa vadītājam, sūdzēties kādai priekšniecībai, jo tā bija mana vaina, ka neiedomājos meitas pamācīt, lai apskata maršruta nosaukumu, jo pieturā vienlaikus vai ar dažu minūšu atstarpi var pienākt autobusi, kas brauc dažādos virzienos.

Kā šis senais gadījums sasauca ar šodien? Pirms vairāk nekā nedēļas, kad valdība paziņoja lēmumu atsākt mācības sākumskolās, daudzi vecāki varen nopriecājās. Taču pēc tam izrādījās, ka tas nav 100% atvieglājums – vecākiem jāpiedalās, vismaz jāizrāda interese un jāpamāca, lai mazais skolnieciņš nokļūtu uz skolu un atpakaļ.

TRĪS PAR VIENU

Februāra pēdējā nedēļā valdība gandrīz jau iepriecināja iedzīvotājus ar ziņu, ka no 1. marta, iespējams, darbu varēs atsākt mazie veikali, kuriem ir individuāla ieeja un kuru kopējā platība nepārsniedz 300 m². Pāris dienu vēlāk šī jautājuma izskatīšanu atlika.

Kā vērtēt šādu valdības neizlēmību, un vai piesardzība nav pārspīlēta?

ĻAUJ NOMIRT DABĪGĀ NĀVĒ

1. Inta Lagzdeniece, Kuldīgas veikala *Zelta apelsīns* īpašniece:
– Es prognozēju, ka katrs trešais no mazajiem veikaliem paliks aizvērts, jo cilvēkiem nav nekādu papildu ienākumu. No kādas naudas nomaksāt īri, rēķinus? Man ir citādāk, jo man ir papildu darbs. Daudziem veikals palicis tikai kā hobijs. Es uz situāciju skatos

ļoti bēdīgi. Piemēram, rokdarbnieki – ja vēl mēnesi būs dīkstāvē, ar viņiem būs cauri. Citiem nav variantu, jo par īri nevar samaksāt un veikals jālikvidē. Daudzi pārkvalificējas, piemēram, brauc strādāt Ventspilī, kur fasē zivju konservus, iet mežā, meklē valsts darbu. Ja ģimenē ir otra puse, kura strādā, tad vieglāk, bet cik ilgi ar vienu algu

izturēt? Ja ir bērni, tie arī prasa savu artavu. Es uzskatu, ka nebija godīgi aizvērt mazos veikalus un ļaut strādāt tikai lielajiem. Man veikalā ir 62 m², un man nav problēmu izkontrolēt apmeklētāju skaitu. Kaut vai pa vienam varu ielaist. Visiem nosakiet kopīgus, stingrus ierobežojumus, nevis lielai daļai ļaujiet nomirt dabīgā nāvē!

AR NOTEIKUMIEM, BET LAI STRĀDĀ VISI

2. Elīna Žukova, Kuldīgas veikala *Armadio* īpašniece:

– Valdībai viss vienāga – tā nedomā, ko dara. Gandrīz visās citās valstīs mazajiem veikaliem ir atļauts strādāt. Pat Anglijā, kur konstatēts jaunais, īpaši lipīgais Covid-19 paveids, tūlīt viss vērsies vaļā. Arī Lietuvā mazajiem uzņēmējiem jau vairākas nedēļas ir

ļauts strādāt. Es uzskatu, ka valdība speciāli maina datumus, lai nebūtu jāmaksā dīkstāves pabalsti. Tas ir viens. Otrs: izskatās, ka viņi vēlas mazos uzņēmējus iznīcināt. Bet ziemā mazajos veikalos ir daudz mazāk cilvēku nekā lielveikalos, pie kuriem šobrīd ir rindas! Mēs varam apmeklētājus izkontrolēt. Es uzskatu, ka bija

jāļauj strādāt visiem veikaliem, bet ar stingriem noteikumiem. Cerams, ka tas kaut kad beigsies. Mēs esam pieraduši izķepuroties no dažādām situācijām. Gribas teikt, ka pašlaik esam pašā bedres dibenā. Kur vēl tālāk? Tomēr domāju, ka pie mums beigās atvērsies visi veikali, jo Kuldīgā esam pieraduši viens otru stutēt par spīti visam.

JĀAPTUR JAUNĀS COVID-19 CELMS

3. Daniels Pavļuts, veselības ministrs:

– Diemžēl Covid-19 Latvijā vēl aizvien izplatās ļoti strauji – pēc saslimušo skaita esam sestajā vietā Eiropā. Gada sākumā cerējām, ka ar ierobežojumiem varēsim vīrusu apturēt, taču februārī situācija vairs neuzlabojas – katru dienu ir gandrīz 1000 inficēto. Mūs apdraud arī vīrusa jaunais Lielbritānijas paveids, kas ir daudz lipīgāks. Ar to daudz biežāk inficējas bērni un jaunieši, turklāt ne vien inficējas, bet arī nopietni slimo. Diemžēl tas jau

sāk izplatīties Latvijā, un tas ir atrasts arī Kuldīgā.

Ja ļausim jaunajam vīrusam izplatīties, saslimušo skaits pieaugs ļoti strauji. Tādā gadījumā slimnīcas var tikt pārslogotas, būs daudz vairāk smagi slimo, arī mirušo. Ekonomika un ikdienas dzīve tiks traucēta daudz nopietnāk. Šo bēdīgo situāciju pašlaik diemžēl redzam Igaunijā. Tādu jau pārdzīvoja Lietuva, Īrija, Čehija, Lielbritānija un citas Eiropas valstis. Es vēlos pielikt visas savas pūles, lai Latvijā tā nenotiktu. Diemžēl Covid-19 ierobe-

žošanai nav citu metožu, kā samazināt cilvēku saskari. Jā, vakcīna palīdz, un pašlaik vakcinējam tos, kuriem vīruss ir visbīstamākais – seniorus un cilvēkus ar nopietnām slimībām. Taču ar jauno vīrusa paveidu slimo arī jaunieši, kurus vakcinēsim vasarā. Tāpēc līdz tam – ziepes, mājas, divi metri!

Domājot par veikaliem, svarīgi ir tas, lai cilvēki var nopirkt pirmās nepieciešamības preces, taču lai tajā pašā laikā nepieaugtu saskare un cilvēku pārvietošanās.

Alberts Dinters

FOTOKOMENTĀRS

Labs piedāvājums....

Alberta Dintera teksts un foto

MANUPRĀT

Nešķaudi,
tikai nešķaudi!

Aizvadītajā nedēļā skolās mācības atsāka 1.–4. klases skolēni. It kā jau viss labi: mazie atkal var satīties, apgūt zinības klātienē, vecāki atvilkt elpu no būšanas par pedagogiem piespiedu brīvprātīgā kārtā. Gods kam gods – valsts turējusi solījumu, ka katram skolēnam tiks izsniegtas sejas aizsargmaskas, lai skolā drošāk. Ja ne kāds *bef*. Jau otrajā dienā līdz manām ausīm nonāca ziņa, ka daudzi skolēni, sākot ar 2. klasi, sūdzas: maska viņiem par mazu. Redzot, kā tā atloka bērna ausis, gribas teikt: „Tikai nešķaudi!” Tas tā – humoram, bet, ja nopietni, tas absolūti nav tas, ko vecāki no valsts gaidīja. Un tā nav vienīgā nebūšana. Pamēģiniet šīs maskas izmazgāt ar rokām! Tikai neieedomājieties kārtīgi berzt, jo audums tāds, ka pēc mazgāšanas noplūksnājas tā, ka kauns likt uz sejas. Turklāt plūksnas var kaitinoši kutināt degunu, muti. Nav grūti iedomāties, cik ātri šīs maskas sadalīsies atomos, ja tās mazgās pēc katras lietošanas reizes, kā tas būtu jādara.

Alberts Dinters

RUNĀ SPECIĀLISTS

Var barot, bet jāuzmanās

Antra Stīpniece, Latvijas Ornitoloģijas biedrības ziemojošo ūdensputnu uzskaites vadītāja, ornitoloģe

Lai neļautu izplatīties putnu gripai, apstiprināti jauni noteikumi par biodrošības pasākumu kopumu dzīvnieku turēšanas vietām, nosakot, ka mājputni jātur slēgtās telpās, novēršot saskari ar savvaļas putniem un dzīvniekiem, kā arī jāievēro citi biodrošības noteikumi novietnēs, kurās tur mājputnus.

Arī Latvijā konstatētās augsti patogēnās slimības laikā dārza putnus var turpināt ēdināt barotavās, taču jābūt piesardzīgiem, un jāievēro tīrība, uzturoties tajās vietās, kurās pulcējas ūdensputni. Savukārt dārza putniem paredzētās barotavas var izmantot ar nosacījumu, ka tās regulāri tiek tīrītas.

Gripas veids, kas Latvijā konstatēts paugurnābja gulbjem, lielākoties izplatās ūdensputnu vidū, tai skaitā starp pīlēm, gulbjem, zosīm, kairām. Piemēram, meža pīle var būt šī gripas veida pārnēsātāja, bet pati smagi neslimot. Reizēm šo slimību konstatē arī kādam plēsīgajam putnam, kas savai maltītei izvēlēties ūdensputnus. Infekcija izplatās ar putnu izkārnījumiem, un ūdenstilpē dubļos tā var saglabāties pat gadiem ilgi. Līdz ar to ir īpaši svarīgi ievērot tīrības prasības, dezinficējot apavus, ar kuriem cilvēks uzturas ūdensputnu tuvumā.

Putnu barotavās iespējami vēl citi gripas veidi un slimības, kas izplatās katrā vietā, kur dzīvnieki pulcējas un drūzmējas, un pastāv lielāks risks tā šīs slimības nodot tālāk. Lai tas nenotiktu, piemējas barotavas regulāri jātīra, jāizvairās no žurku klātbūtnes un no tā, lai tur atrastos veca barība.

Ja ir atrasts beigts savvaļas ūdensputns, iedzīvotājiem jāziņo Pārtikas un veterinārajam dienestam pa uzticības tālruni – automātisko atbildētāju 67027402 vai jāinformē šī dienesta tuvākā pārvalde. Nekādā gadījumā nevajadzētu putnus nest uz mājām (sevišķi, ja tie tiek turēti pašu mājās) vai vest uz dzīvnieku patversmēm, jo, ja atvestais izrādīsies inficēts, nāksies likvidēt visus mājās vai patversmē mītošos.

Sabiedrība putnu aizsardzībā jau iesaistās, ziņojot portālā *Dabasdati.lv* vai tā mobilajā lietotnē. Tas ir svarīgi visiem, tāpēc Latvijas Ornitoloģijas biedrība aicina ikvienu, kam rūp putnu labklājība, būt atsaucīgam, tā palīdzot izziņāt putnu sugu populāciju stāvokli.

NUMURA CITĀTS

Ineses Slūkas
zīmējums

„Iesākoties 2021. gadam, vairums Kuldīgas un tās apkārtnes iedzīvotāju ar prieku saņēma ziņu, ka Latvija Kuldīgu pieteikusi UNESCO pasaules mantojuma sarakstam, bet tagad iedomāsimies, ka šis zinātnes, izglītības un vēstures mantojuma cienītājs sper dažus soļus ārpus pilsētas centra posmā starp Dārzniecības ielu un Ventu,” tā par situāciju pie Melnās kolkas Kurzemniekam raksta lasītāji.

LASĪTĀJS VAICĀ

Ciršanu regulē dažādi noteikumi

„Kad vajadzīga pašvaldības atļauja koku ciršanai ārpus meža? Kāds ir sods par nesaskaņotu rīcību?” jautā *Kurzemnieka* lasītājs no Kuldīgas.

ATĻAUJU VAJAG

Kuldīgas novada domes būvvaldes vadītājas vietniece vides pārvaldībā Madara Vanaga skaidro: „Koku ciršanas kārtību ārpus meža regulē Ministru kabineta (MK) un pašvaldības noteikumi. MK noteikumi nr. 309 saka: zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs kokus īpašumā cērt pēc saviem ieskatiem, bet nepieciešama pašvaldības atļauja, ja cērt:

- pilsētas un ciema teritorijā;
- īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, izņemot aizsargājamo ainavu apvidus, ja tie nav iedalīti funkcionālajās zonās, un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju neitrālo zonu;
- vietā, kurā atrodas kultūras pieminekļi, un tās aizsargjoslā;
- parkā;
- kapsētā;
- alejā (arī tad, ja tā atrodas ceļu zemes nodalījuma joslā);
- gar valsts un pašvaldību ceļiem;
- virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā, izņemot mākslīga ūdensobjekta aizsargjoslu, ja kokus cērt ne tālāk kā 50 metru joslā gar virszemes ūdensobjektu vai visā palienes platumā gar ūdensobjektu ar izteiktu periodiski applūstošu palieni;

• pašvaldības plānošanas dokumentos noteiktajā ainaviski vērtīgajā teritorijā;

• tad, kad tie 1,3 m augstumā no sakņu kakla sasnieguši apkārtmēru atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam. Tajā norādīts atbilstošais apkārtmērs katrai sugai.

ATĻAUJU NEVAJAG

Šajās vietās pašvaldības atļauja nav nepieciešama, ja cērt:

- augļu kokus;
- kokus, kuru celma caurmērs ir mazāks par 20 cm;
- kokus ārpus pilsētām, kur pēc normatīvajiem aktiem par aizsargjoslām, meliorāciju, autoceļiem un dzelzceļiem kokus audzēt ir aizliegts;
- kokus ārkārtējā situācijā, kas izsludināta nacionālās drošības dēļ;
- kokus, kuri apdraud infrastruktūras darbību, cilvēka veselību, dzīvību vai īpašumu, ja pirms darba situācija fiksēta fotogrāfijās un ir informēta pašvaldība;
- kokus lauku teritorijā, ja tie 1,3 m augstumā no sakņu kakla nav sasnieguši apkārtmēru atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam.

KAD NEDRĪKST

Pilsētās un ciemos koku ciršana aizliegta no 15. aprīļa līdz 30. jūnijam, izņemot tad, ja cērt augļu kokus, ko-

kus, kuru celmu caurmērs ir mazāks par 20 cm, bīstamus, kā arī tādus, kuru nociršanu pašvaldība atzinusi par neatliekamā.

KOMISIJAS ATBILDĪBA

Kopš 2013. gada Kuldīgas novadā darbojas apstādījumu uzraudzības komisija, kas atļaujas izsniedz vai atsaka. Pagājušogad notika 17 sēdes, izdota 101 koku ciršanas atļauja, no tām 69 – pilsētā, 32 – pagastos.

Pašvaldība dod atļauju tad, ja koks ir mazvērtīgs, ar bojātu stumbru, vainagu vai saknēm, ja tas aug tuvu ēkām un bojā pamatus vai jumtu. Ja koks jālikvidē vietas sakārtošanas dēļ, tad pilsētā un ciemā pirms atļaujas izsniegšanas tiek aprēķināti zaudējumi par dabas daudzveidības samazināšanu.

Pašvaldība atļauju nedod tad, ja pilsētā vai laukos kokam ir augsta ainaviskā, dendroloģiskā un ekoloģiskā nozīme.

SODS

Par nelikumīgu nozāģēšanu atbild zemes īpašnieks, un par to paredzēts gan sods, gan zaudējumu kompensācija. Saskaņā ar Meža likumu par patvaļīgu ciršanu vai koku bojāšanu noteikts brīdinājums vai naudas sods: fiziskajai personai līdz 700 eiro, juridiskajai – līdz 1400 eiro.

Inguna Spuleniece

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Atnācis pavasaris, un, sniegam nokūstot, varam ieraudzīt, cik mūsu pilsēta ir tīra vai netīra. Kā Kuldīga izskatās?

Marta Danenberga, skaistumkopšanas speciāliste:

– Kopumā pilsēta ir sakopta, vienīgi ielas malās tās smiltis varētu savākt. Bet prasās vairāk miskastu pie soliēm un sienām – tas vasarā sagādā daudz problēmu. Pa parkiem tagad neesmu staigājusi, tikai vienu reizi ziemā pa kalniņu aizgājām pašlūkāt.

Inta Jūrmale-Šķubure, mamma:

– Manējie puikas nupat arī izvērtējās pa dubļiem. Tagad sniegu aizstājuši ar tiem. Vairākas stundas pa lauku dauzījās, bija netīri no kājām līdz ausīm, bet paši tik laimīgi!

Ieliku mazgāt dušā pa taisno. Pa pilsētu īsti staigājusi neesmu, tāpēc nemācēšu komentēt, bet šķiet, ka bērniem šis laiks ir ļoti interesants un izzinošs: ko tik nevar atrast, kad sniegs nokūst!

Indra Vilmane, muzeja darbiniece:

– Visvairāk pamanu netīrību pie VID ēkas, ejot cauri sētai uz *Rimi* pusi. Tur tīra ļoti reti. Pašai gribas paņemt slotu un saslaucīt. Ļoti daudzi tur staigā un daudz ko arī atstāj. Atkritumu urnu nepietiek. Ja gribēs papīru izmest, tad to miskasti atradīs, bet ir reizes, kad papīrs nomests tieši blakus – tas parāda cilvēku kultūru. Par suņu saimniekiem neko nesmuku neesmu manījusi. Protams, katram mēslu kultī rokās neredzu, tomēr cilvēki viens no otra mācās. Cik tad ilgi var dzīvot netīrībā, ja visapkārt visi kaut ko piekāro? Manuprāt, to vislabāk var iemācīt ģimenē. Tas ir komandas darbs – mēs visi šeit dzīvojam. Bērni no mums mācās.

Liene Jūrmale, projektu vadītāja:

– Liepājas iela nešķiet tik tīra, bet tikko braucu pāri vecajam tiltam, un tur viss šķita tīrs. Ar kājām ejot, tur, kur bruģis, arī ir tīrs. Kopš sniegs nokūstis, neesmu vēl bijusi staigāt pa parku, bet centrā sētniekiem tomēr, šķiet, vajadzētu pastrādāt vairāk. Zinu, ka Jaunsaimnieku iela Pārventā ir ārkārtīgi dubļaina un nekārtīga. Suņu saimnieki aiz saviem mīluļiem nesavāc, un meita tieši šodien teica, ka esot gājusi pa lauku un visur tie suņi izkārnījumi... Bet pareizi jau viņa saka, ka ne suņiem, ne putniem savas tualetes nav, tāpēc tas viss ir uz cilvēku atbildības.

Ilze Vihmane, māsasaimniece:

– Pilsētas ielās viss ir smuki un tīri. Pa parkiem nestaigāju, tādēļ nezinu, kā tur ir. Cik redzu, arī suņu īpašnieki pēc saviem mīluļiem savāc. Vienīgā problēma, ko redzu, ir izsmēķi. Pa ielu ejot, to var ļoti labi redzēt, jo nomests jebkur. Šo sabiedrības daļu, īpaši jauniešus, es aicinātu padomāt, kur izsmēķus izmest. Pilsētā atkritumu urnu nepietiek. Ir tādas vietas, kur to daudzums ir svarīgs. Ja būtu vairāk, cilvēki piedomātu, kur atkritumus izmest.

Jolanta Jakupāne, strādā lauksaimniecībā:

– Esmu no Ventpils. Pēc sniega nokušanas sētnieki lielumu ir savākuši, tāpat ir Kuldīgā. Nevar gaidīt, ka cilvēks uzreiz notīrīs visu. Sniegs kūst pamazām. Pilsētas laukumu tīra katru dienu. Šeit uz stāvlaukumiem palikusi smiltis, Ventpīlī viss jau notīrīts. Pati pilsētā nedzīvoju, bet pie mana darba ir trīs miskastes. Konteineri nav nožogoti un aiz atslēgas, tie paredzēti konkrētai mājai, bet ir tādas vietas, kur droši var piebraukt un atkritumus izmest. Labāk tā nekā izmest mežā. Reiz nedēļas sākumā mežs bija tīrs, bet nedēļas beigās kāds jau bija izkārnījis šiferi.

Katrīna Blaua, Jānis Siliņš, Elisas Rudzītes foto

Lakstīgalas sadziedas pa gabalu

Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra (BJC) rīkotajās tautasdziesmu dziedāšanas sacensībās *Lakstīgala* 13 dalībnieces no dažādām novada skolām rādījušas savas prasmes un zināšanas par latviešu garamantām: folkloru un tradīcijām.

Šāds konkurss novadā tiek rīkots jau daudzus gadus, un parasti tajā piedalās piecu cilvēku komanda. BJC direktores vietniece Agate Ūdre stāsta, ka pērn epidemioloģiskās situācijas dēļ tas nenotika, bet šogad nolemts to rīkot citādi – platformā Zoom dalībnieki sacentās individuāli.

Rādot zināšanas par latviešu tautasdziesmām, senvārdiem, mīklām, tradīcijām un mūzikas instrumentiem, 1.–4. klases grupā 1. vietu ieguvusi Alise Cine no Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas (skolotāja Iveta Vīksne) un Elīza Prūse no Kuldīgas Centra vidusskolas (Agnese Čīče). 2. vieta Sārai Āboliņai no Vārmes pamatskolas (Inese Krūmiņa), 3. vieta Santai Zelčai no Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolas (Anete Siltāne).

5.–9. klases grupā 1. vieta Danai Blūmai, 2. – Ernai Ozoliņai, 3. – Sindijai Zelčai no Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolas (skolotāja A.Siltāne).

Tautasdziesmu dziedāšanas sacensības *Lakstīgala* šoreiz notika citādi, nekā ik gadu pierasts: dalībnieces satikās interneta vietnē Zoom.

Jolanta Hercenberga, Agates Ūdres arhīva foto

Kā krāt, lai sanāk?

Lai veicinātu bērnu izpratni par naudu un uzkrājumiem, Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK) aicina sākumskolas bērnus līdz 15. martam piedalīties radošo darbu konkursā *Mana naudas prasme – es krāju, man sanāk*.

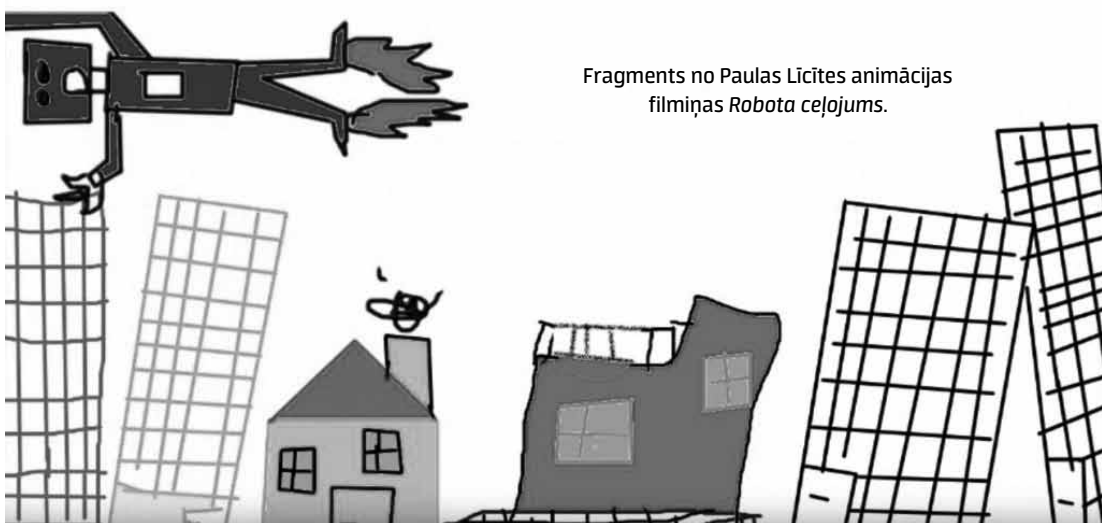
Konkurss rīkots ar mērķi mudināt vecākus ar bērniem pārrunāt jautājumus par naudu, tās vērtību, nepieciešamību veidot pirmos uzkrājumus, lai iegādātos kārotu, tā kopā soli pa solim apgūstot prasmi ar naudu rīkoties.

Bērni aicināti sagatavot un iesniegt radošu darbu (zīmējumu, kolāžu vai stāstu) par vienu no šīm tēmām: *Es krāju – man sanāk!*; *Mans sapnis, kuram vēlos sakrāt*; *Mani padomi pieaugušajiem, kā sakrāt naudu*.

Labāko darbu autori balvas saņems ikgadējā finanšu pratības nedēļā no 22. līdz 28. martam. Konkursa noteikumi pieejami tīmekļa vietnē *Finasupratiba.lv*, tur arī pateikts, kur darbus līdz 15. martam iesniegt. Viens no FKTK uzdevumiem ir veicināt iedzīvotāju finanšu pratību, un tieši sākumskolā veidotā izpratne ir nozīmīgs pamats šai prasmei nākotnē. FKTK aicina ģimenes par šo tēmu runāt ne tikai konkursa dēļ, bet arī ikdienā un naudas izlietojuma apspriešanā iesaistīt bērnus iespējami agrāk. Tas būs pirmais solis, lai vēlāk viņi mācētu savu naudu atbildīgi plānot un izmantot, kā arī gudri lietot finanšu pakalpojumus.

Justīne Smilga

Kuldīdznieku animācija Čehijā

49. starptautiskajā bērnu mākslas izstādē-konkursā *Lidice 2021 Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas audzēkņu Paulas Līcītes un Miķeļa Raituma animācijas filmiņas iekļuvušas laureātu sa-*

rakstā, un ar šiem darbiem skolēni piedalīsies izstādē Čehijā.

Prasmi veidot filmas Paula un Miķelis apgūst Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra animācijas darbnīcā pie skolotājas Inas Ozolas. Paulas *Robota ceļojums*

un Miķeļa *Robota pusdienas* apskatāmas vietnē *YouTube*. Latvijā vērtēšanai iesniegti 780 darbi no 32 novadiem. Pēc Valsts izglītības satura centra žūrijas lēmuma tālāk izstādei Čehijā izvirzīti 190 darbi.

Jolanta Hercenberga

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Bērni uz ledus – mati stāvus!

22. februāris. No rīta kopā ar bāriņtiesu apskatām kādu mājvietu, kurā kopā ar mazgadīgu bērnu dzīvo tēvs. Ir aizdomas, ka tiek lietots alkohols, bet fakts neapstiprinās. Kamēr esam izsaukumā, pienāk ziņa, ka Semināra parkā ir sieviete gadus ar asiņainu galvu. Paziņojam Valsts policijai (VP). Tad nākas traukties uz Ventas rumbu, jo tur pa ledu staigā bērni. Kamēr ekipāža brauc, bērnu izdarības, kas liek matiem celties stāvus, tiek novērotas videokamerās. Abi bērni atrodas pašā upes vidū un lauž ledu. Izdodas viņus atsaukt malā, un viņi tiek nogādāti mājās. Šajā reizē ar vecākiem notiek ļoti, ļoti nopietnas pārrunas. Kamēr glābjam bērnus, tiek saņemts zvans, ka Ēdoles centrā

atrodas iereibis vīrietis. Par to ziņojam VP.

23. februāris. Zvans no Vārmes: kādā mājā atrodies nepiederošas personas un tiek lietots alkohols. Aizbraucam, tomēr pārkāpumu nav. Nākas iesaistīties ģimenes konfliktā Kuldīgā, jo pie kāda vīrieša ieradušies radnieki, grib to apciemot, bet sieva viņus nelaiž iekšā. Visām pusēm izskaidrotas viņu tiesības un atgādināts par ciemošanās aizliegumu. Kopā ar VP dodamies uz kādu dzīvokli, jo iemītnieks ilgus laikus nav manīts. Atveram durvis, vīrietis ir dzīvs, bet viņam uz nācis dzīves apnikums. Nogādājam medicīnas iestādē Liepājā. Tad videonovērošanas kamerā fiksēts, kā autovadītājs ar spēkratu sabojā

smilšu kasti ielas malā.

24. februāris. Braucam uz Meistaru ielu, jo tur pa sakratiem betona blokiem kāpelē jaunieši, notiek pārrunas. Vakarā vietnē *WhatsApp* ziņa, ka Estrādes parkā spēļu laukuma torni ieņēmuši jaunieši, kuru leksikā ir daudz necenzētu vārdu. Aizbraucam, bet jaunieši jau pačībējuši. Vakarā Rātskunga ielā kāpņu telpā sildīdus mums jau zināms vīrietis. Aizgādājam mājās un pasniedzam protokolu.

25. februāris. Naktī palīdzam valsts kolēģiem uz iecirkni nogādāt divus aizturētos. No VP saņemam zvanu, ka no kāda pašvaldības dzīvokļa loga izņemta rūts. Paziņojam domes atbildīgajai personai un apskatām

dzīvesvietu. Vakarā atkal zvans no VP, jo Gaismas ielā ir apmaldījies vīrietis. Noskaidrojās, ka ir bijis strīds starp vectēvu un mazdēlu un viens no tiem ir policijas meklēšanā.

26. februāris. Liepājas ielā kāds nav apmierināts ar kaimiņu ieceri zem viņa logiem ierīkot autostāvvietu. Abām pusēm izskaidrojam viņu tiesības, pienākumus, stāvvietas iekārtošanas noteikumus un saskaņošanas kārtību. Palīgā sauciens no kāda vīrieša, jo spēļu laukumā *Ķirbītis* divi puikas sakāvušies. Notiek pārrunas. Vakarā izsaukums uz pagalmu, kurā sakāvušies vairāki cilvēki. Lai arī kautiņš redzams videokamerās, dūru vicinātājiem pretenziju vienam pret otru nav.

Piltenes ielā divi auto nolikti zālienā. Abi vadītāji tiek pie brīdinājuma.

27. februāris. Jau atkal braucam uz Piltenes ielu, jo zālienā atkal stāv divi auto, uzrakstīti brīdinājumi. Sestdienā Kuldīgā ierodas daudz interesentu no Latvijas un citām vietām, notiek intensīvs darbs ar autovadītājiem, kuri pārkāpj stāvēšanas noteikumus.

28. februāris. Naktī braucam uz dzīvokli, kurā skan skaļa mūzika. To izslēgt cilvēks atsakās, un par to pret viņu ir sākts administratīvais process.

Šajā nedēļā pie protokola par auto stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem tikuši 24 vadītāji, visvairāk grēkojuši iebraucēji.

Pierakstījis **Alberts Dinters**

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieks **Kaspars Šabāns**.

Oskara Kalpaka muzejā interaktīva izstāde

Latvijas armijas virspavēlnieka pulkveža Oskara Kalpaka un vēl trīs virsnieku bojāejas vietā ierīkotajā piemiņas vietā Airītes Saldus novada Zirņu pagastā izveidota izstāde ar videostāstiem par to, kā aculiecinieki atminas muzeja atjaunošanu pēc tam, kad pagājušā gadsimta 50. gados to nopostīja komunisti. Izstādes iekārtošanā izmantots dabīgais materiāls un mūsdienu tehnoloģijas.

Pieci stāsti, piecas vēstures liecības par to, kā Zirņu pagasta Airītēs atjaunota piemiņas vieta pulkvedim Oskaram Kalpakam.

Kad tas atkal būs ļauts, interesenti vienlaikus varēs klausīties stāstījumus un vērot vēsturiskus kadrus, kā piemiņas vieta atjaunota.

IZ VĒSTURES

- Jau no 1920. gada sabiedriskās organizācijas Airītēs par brīvprātīgi saziēdoto sāka veidot piemiņas vietu pulkvedim Oskaram Kalpakam un 1922. gada 3. septembrī atklāja viņa pieminekli.
- Pēc savienības Pulkveža Kalpaka bataljons ierosinājuma 1935. gada vasarā iepretim piemiņas vietai sākts celt O.Kalpaka muzeja ēku. Muzejs atklāts 1936. gada 6. septembrī. Ēkā izveidota ekspozīcija par O.Kalpaka bataljona cīņu gaitām.

- Sākoties PSRS okupācijas režīmam, muzejs turpināja darboties līdz 1944. gadam. 1950. gadā piemiņas ansamblis iznīcināts. Muzeja ēkā iekārtota pasta nodaļa un dzīvokļi.

- Sākoties Atmodai, 1988. un 1989. gadā piemiņas vieta atjaunota. 1990. gada 11. novembrī O.Kalpaka muzejs darbību atsācis.

- No 1991. gada 7. novembra līdz 2006. gada 29. decembrim memoriālā piemiņas vieta bija J.Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzeja filiāle, no 2007. gada 2. janvāra – Latvijas Kara muzeja nodaļa.

- 2007. gada 24. novembrī muzeja otrajā stāvā remontdarbu laikā izcēlies ugunsgrēks un šis stāvs pilnībā nodedzis. Pēc atjaunošanas 2013. gada 6. martā atklāta no jauna izveidotā ekspozīcija, kas atspoguļo pulkveža O.Kalpaka personību un viņa darbību 1. pasaules kara laikā un Latvijas Atbrīvošanas cīņās.

IZZINĀT NEZINĀMO

Izstāde attiecas uz laika posmu no 1987. līdz 1990. gadam, jo tieši šis periods vismazāk pētīts – gan piemiņas vietas atjaunošana, gan cilvēki, kuri tajā piedalījās.

Kā *Kurzemniekam* stāsta O.Kalpaka muzeja vadītājs Roberts Sīpenieks, ir bijusi informācija, ka saglabājušies videomateriāli par piemiņas vietas atjaunošanu, un pērn sākts veidot izstādi. R.Sīpenieks saka – tā nošauti divi zaķi ar vienu šāvienu: iegūtas paliekošas, unikālas videoliecības un tapusi izstāde.

PIECI STĀSTI

Katrs stāsts ir par noteiktu laika posmu, sākot ar to, kā piemiņas vieta atgūta no meža. To paveicis bijušais Saimes deputāts Oskars Grīgs, kas nu jau aizsaulē, un par viņa darbu stāsta laikabiedrs Aivars Tērauds. Nākamais ir periods, kad akmeņi no pieminekļiem, kuru komunistu režīms nojauca, ir salikti uz postamentiem, bet tie atkal izpostīti. Šajā brīdī iesaistījies studentu vienība *Morics*, kas pieminekļu detaļas atvedusi atpakaļ no Druvas, kur tie aizvesti. Par to stāsta tālāka students Vilnis Strazds, kurš šajos darbos piedalījies.

Tālākais ir stāsts, kā savākta informācija, lai piemiņas vietu atjaunotu tā, kā tā izskatījās, kad to atklāja. Tas nācies grūti, un talkā nākuši iedzīvotāji, kuriem bija saglabājušās fotogrāfijas. Te lielu artavu devis rudbārņnieks Ints Folkmanis – pēc viņa rīcībā esošajām fotogrāfijām sākts vietu atjaunot. Ansambļa pilnīgai atjaunošanai pietrūcis pieminekļa Oskaram Kalpakam, ko līdz šai dienai nav izdevies atrast.

Tad iesaistīti V.Strazda akmeņkaļi. Jauna pieminekļa tapšana nav ritējusi bez grūtībām, jo jāvadās tikai pēc nelieliem foto, kuros redzams oriģināls. Izgatavošana bijusi smags roku darbs, ko vairāki akmeņkaļi paveikuši vakaros un brīvajā laikā.

O.Kalpaka muzeja direktors Roberts Sīpenieks ir lepns, ka izdevies gan izstādi izveidot, gan iegūt neatkārtojamas liecības, kas turpmāk glabāsies Kara muzeja fondos.

Kā pēdējais ir stāsts par piemiņas vietas otro atklāšanas brīdi 1989. gada 11. novembrī, par kuru stāsta cilvēks, kurš 1990. gadā atklājis O.Kalpaka muzeju. Brīdī, kad atklāta piemiņas vieta, viņš bijis viens no sanākušajiem cilvēkiem, bet gadu vēlāk uzstājies un ar Dieva vārdiem iesvētījis gan muzeju, gan piemiņas vietu – tas ir mācītājs Pēteris Kalks, kurš redzējis tautas atmošanos.

PUSGADA DARBS

R.Sīpenieks atklāj, ka izstādes sagatavošana prasījusi aptuveni sešus mēnešus, visas intervijas ierakstītas turpat, *Airītēs*. Katra teju pusotru stundu gara, tad tās saīsinātas. Kad atkal būs ļauts, apmeklējot izstādi, varēs uzzināt koncentrētus stāstus. Tie atskanēs no koka stabos iestiprinātām planšetēm. Kā atgādina O.Kalpaka muzeja direktors, izstāde būs pieejama veselu gadu no tā brīža, kad to ļaus epidemioloģiskā situācija valstī.

OSKARS KALPAKS

(1882. gada 6. janvāris – 1919. gada 6. marts)

Bija pulkvedis, pirmās Latvijas karaspēka vienības komandieris Neatkarības kara laikā. 1919. gada 3. martā sācies plašs uzbrukums Sarkanajai Armijai. O.Kalpaka bataljona sākotnējais uzdevums bijis ieņemt

apdzīvotas vietas gar Skrundas–Saldus ceļu. Latviešu bataljons un vācu Dzelzs divīzijas spēki pie Airītēm nonākuši savstarpējā sadursmē, jo krēslā vieni otru nav atpazinuši, un izcēlies apšaušana. 6. marta pēcpusdienā bataljona komandieris O.Kalpaks no ievainojumiem miris. No Atsevišķā latviešu bataljona apšaudē bojā gājuši arī divi latviešu virsnieki – kapteinis Nikolajs Grundmanis un virsleitnants Pēteris Krievs, kā arī vācu leitnants Makss Šrindlers un vairāki karavīri otrajā landesvēra daļā – fon Borha bataljonā, ar kuru izcēlusies apšaušana.

Piemiņas vietu Oskaram Kalpakam, Nikolajam Grundmanim un Pēterim Krievam PSRS okupācijas režīms iznīcināja 1950. gadā.

Pagaidu plāksne atradās Airītēs un vēstīja: te gājis bojā O.Kalpaks un drīz šī vieta atgūs iepriekšējo spozmi.

Kuldīga – pilsēta, kurā piedzimt un uzaugt

Kuldīgā ir daudz lielisku ģimeņu, kuras sarežģīto pandēmijas laiku izdzīvo kopā, kā vien māc. Justīne Druvaskalne, bērnudārza *Cīrultis* audzinātāja, kura vēl atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, stāsta galvenokārt par savu mammas lomu.

LABĀKĀ DZĪVESVIETA

„Ar vīru Mārtiņu (SIA *MT Parts* īpašnieku – aut.) esam dzimuši un vienmēr dzīvojuši Kuldīgā. Meitiņai Loretai ir gads un divi mēneši, un jau tagad zinu, ka bērnudārzs un skola arī viņai būs tepat vien.

Kuldīga ir ļoti skaista, un ar gadiem šeit viss attīstās tik ātri un veiksmīgi. Te ir mūsu abu ģimenes un draugi. Izglītība šeit nodrošināta visiem vecuma posmiem, sākot ar pirmsskolu un beidzot ar augstskolu, tāpēc Kuldīgu uzskatu par lielisku dzīvesvietu.”

ZĪDAINIS PIRMOREIZ PIE OMES

„Pirmo reizi atstājot meitu pie kāda cita, bija liels satraukums, bet apziņa, ka viss būs kārtībā, bija nesatricināma, jo zinājām, ka meitiņa ir drošās rokās. Ar vīru bijām Valentīna dienā aizbraukuši uz svētku vakariņām. Loreta pie omes atradās kādas trīs stundas. Kaut arī apzinājāmies, ka viss

Justīne Druvaskalne ar meitiņu Loretu un vīru Mārtiņu Tjarvi.

„Izglītība šeit nodrošināta visiem vecuma posmiem, sākot ar pirmsskolu un beidzot ar augstskolu.”

ir labi, jo ome par mazo taču parūpēsies, es tik un tā ik pa laikam aizrakstīju jautājumu, kā viņām iet.”

VECĀKU LAIKS DIVATĀ

„Kaut gan uzskatu, ka laiks kopā ar vīru ir svarīgs, regulāri uz randiņiem bez bērna nedodamies. Pirms sākās kovidā krīze, visi braucām izklaidēties, bet šobrīd reti kur dodamies. Protams, ir svarīgi pavadīt laiku divatā, taču nevaru teikt, ka jūtos brīvi, kad meita kādam jāatstāj un paši braucam atpūsties.”

IKDIENA AR BĒRNU

„Ar meitu pārsvarā esam mājās. Skaistās dienās gājām pavārtīties pa sniegu un pabraukāt ar ragaviņām, taču, ja bija dikti auksti, tad nodarbes un izklaidi meklējām mājās. Meitiņa aizņem lielāko daļu laika, un vīrs pa dienu darbā, tāpēc man pašai daudz brīvā laika neatliek, tomēr, ja nu izdodas atrast brīdi vienatnē, tad labprāt klusumā un mierā noskatos kādu filmu.”

Viedierīces un bērna redze

Bērns spēj redzēt jau no piedzimšanas brīža, taču pilnībā redzes sistēma attīstās līdz septiņu astoņu gadu vecumam.

Ja šajā periodā ir kāds traucējums, kas neatļauj informācijai no acs nonākt centrālajā nervu sistēmā galvas smadzenēs, tad redze neattīstās vai arī tas notiek nepilnīgi. Jo agrāk traucējums atklāts un novērsts, jo lielākas iespējas pilnvērtīgai redzei.

Stāsta oftalmologs **Kaspars Ozols**, Kurzemes acu centra vadītājs.

Cik bieži jāpārbauda redze?

Profilaktiski tas jā dara 12–24 mēnešu, trīs gadu un sešu septiņu gadu vecumā. Šāda pārbaude pirms skolas ieteicama tieši sešu septiņu gadu diapazonā, nevis vasarā tieši pirms mācību sākuma.

Pie acu ārsta, protams, jāiet tad, ja bērnam ir sūdzības vai arī vecākiem šķiet, ka viņa redze neatbilst normai.

Biežākās sūdzības:

- miglošanās tūlumā,
- acu samieģšana, bieža mirkšķināšana, berzēšana, lai labāk saskatītu,
- tuvuma darbus bērns dara pārāk tuvu – baksta grāmatu ar degunu;
- galvassāpes, miglošanās, nespēja sakoncentrēt skatu pēc darba tuvumā.

Kādi ir vingrinājumi vai citi ieteikumi, kā redzi atpūtināt, īpaši laikā, kad mācības notiek attālināti?

- Censties viedierīces izmantot tik maz, cik iespējams.
- Strādāt labi apgaismotā, vēdinātā telpā.
- Turēt viedierīci vismaz 40–45 cm attālumā.
- Vēlamais attālumš līdz televizoram ir vismaz 1,5 m.
- Ievērot darba un atpūtas režīmu: 40–60 minūšu darba, kas mijas ar 20 minūšu starplaikiem, kad redze netiek nodarbināta. Starplaikos var izkustēties, izvēdināt istabu, iedzert glāzi ūdens, skatīties pa logu, piekārtot istabu vai darīt citus mājas darbus.
- Darbu pēc iespējas pārnest no mazāka ekrāna uz lielāku, kas palīdz izvairīties no acs pielāgošanās pārpūles.
- Izvairīties lietot viedierīces vismaz vienu divas stundas pirms iemigšanas.

Aktuāla tēma droši vien katrā mājā – viedierīces. Cik ilgi dienā var ļaut bērnam skatīties multfilmā vai sēdēt pie datora un telefona?

Laikam pareizā atbilde ir tāda – cik vien maz iespējams. Pēc Amerikas Pediatrijas akadēmijas ieteikuma pie viedierīcēm drīkst pavadīt:

- bērns līdz gada vecumam tikai saziņai – videozvaniem,
- pirmsskolas vecuma bērni – stundu dienā,
- no septiņiem līdz 18 gadiem – no vienas līdz trim stundām dienā.

Ir skaidri redzams, ka arī bez Covid-19 ietekmes šie skaitļi neatbilst realitātei, jo bērni un jaunieši šo laiku pārsniedz vairākkārt. Pagaidām nav pārliecinošu pierādījumu, ka, pārsniedzot ieteikto laiku, redze tiek bojāta, taču ir svarīgi atcerēties, ka ilgstoša sēdēšana pie viedierīcēm var ietekmēt arī bērna kopējo attīstību:

- kavēt saskarsmi ar vienaudžiem;
- veicināt sēdošu, mazkustīgu dzīvesveidu;
- traucēt nomoda un miega ritmu;
- mazināt spēju koncentrēties.

Kam jāpievērš uzmanība, diendienā mācoties attālināti?

- Darbu plānot tā, lai var ievērot darba un atpūtas režīmu.
- Vēdināt istabu, sarūpēt atbilstošu apgaismojumu.
- Cik iespējams, uzturēties svaigā gaisā.
- Ja parādās sūdzības par redzes miglošanos, sāpēm acīs vai nogurumu, vispirms jāpaņem pauze.
- Ja ir sūdzības par sausumu vai acu nogurumu, var īslaicīga kursa veidā lietot aptiekā bez receptes nopērkamās mākslīgās asaras.

Logopēds – labākais palīgs mazuļa valodai

Katrs bērns attīstās citādi – to speciālisti atgādina nemitīgi. Tomēr ir aptuvenas norādes, ko vajadzētu prast konkrētā vecumā.

Valodas attīstības traucējumus parasti pēta logopēds, kurš konsultācijā sapratīs, vai bērns jāsūta uz pārbaudēm pie dzirdes speciālista, neirologa vai kāda cita. Tomēr visbiežāk logopēds pats spēj piepalīdzēt atvērt bērna runas aparātu, un to var paveikt ar vingrinājumiem. Dažos padeimos dalās logopēde Sigita Jirgensone.

KAD JĀMEKLĒ PALĪDZĪBA

Ir ļoti svarīgi saprast, ko vecāki domā, sakot, ka bērns slikti runā. Katrs attīstās savā tempā, un tieši tāpat notiek ar valodas attīstību, tādēļ salīdzināt nebūtu īsti korekti. Taču bērnu valodas attīstībā ir zināmas normas, kas jāņem vērā. Svarīgākais ir nenokavēt agrīnu diagnostiku, lai agrāk varētu sniegt logopēdisko palīdzību. Tādēļ, ja vecāki, pirmsskolas skolotāji vai mediķi pamanījuši, ka runas attīstība bērnam kavējas, jādo- das pie logopēda vai audiologopēda, lai saprastu cēloņus. Rīcība parasti ir kompleksa, sadarbojoties vecākiem, logopēdam, ja vajag, arī mediķiem un psihologam.

DEMINŪTĪVS – PALĪGS VAI IENAIDNIEKS?

Runas attīstības sākumā ir svarīgi, lai bērns ikdienas sarunās dzirdētu skaidru, vienkāršu pieaugušo runu. Pamazināmie vārdi jeb mīļvārdiņi parasti ir grūtāk izrunājami fonētiskajā ziņā un arī garāki. Tādēļ svarīgi tos nelietot pārāk daudz. Taču, lai bērnam veidotu daudzveidīgu vārdu krājumu, no sarunvalodas tie nav jāizskauž.

BURTS R. KO DARĪT, JA NEVAR IZRUNĀT

Skaņa [r] latviešu valodā ir visgrūtāk izrunājama. Speciālisti uzskata, ka bērna runā tai jāizveidojas līdz piecu, sešu vai septiņu gadu vecumam. Ļoti vēlams, lai tas būtu līdz skolas gaitu sākumam, jo skaņas [r] neizrunāšana var nelabvēlīgi ietekmēt emocionālo stāvokli, bērns var sākt kautrēties runāt, jo savu problēmu apzinās. Šīs skaņas trūkums var atstāt iespaidu arī uz lasītprasmi un rakstītprasmi. Ja bērnam tāda problēma ir vēl piecos gados, vecākiem noteikti jāsaazinās ar logopēdu, lai saprastu cēloni: vāja mēles muskulatūra, nepareizs sakodiens, īsa zemmēles saīte u.c. Noskaidrojot to, var sākt korekciju ar logopēda palīdzību.

VINGRINĀJUMI RUNAS PRASMEI

Bērns kopā ar vecākiem vingrinājumus var sākt tikai pēc konsultācijas ar logopēdu, kurš parādīs, kā tas darāms pareizi. Tie parasti ir dažādi vingrinājumi mēlei, elpošana, pūšana u.c.

Bērni mācās no vecāku darbības, nevis no tā, ko viņiem saka. Visi ieteikumi jāievēro arī pieaugušajiem.

Vai Virkas iela nav jāsakārto visā garumā?

Kurzemnieka redakcijā ieradās kungs, kurš līdzī bija atnesis vairāk nekā 40 Kuldīgas iedzīvotāju parakstītu vēstuli. Tajā viņi pauž bažas par Virkas ielas posmu, kas garām Melnajai kolkai pie Ventas ved Veckuldīgas pilskalna virzienā.

Bedres, lielas peļķes, dubļi un barjeras. Šāds ceļa stāvoklis Virkas ielā atstāts tamdēļ, lai atbaidītu tos autobraucējus, kuri Kuldīgā gar Melno kolku mēģina braukt taisni uz pilskalnu.

Daļa dārza mājiņu ir sakopta, un redzams, ka tās cilvēki izmanto, bet šādas būdas ainavai godu nedara.

SOLIS ĀRPUS CENTRA

„Iesākoties 2021. gadam, vairums Kuldīgas un tās apkārtnes iedzīvotāju ar prieku saņēma ziņu, ka Latvija Kuldīgu pieteikusi UNESCO pasaules mantojuma sarakstam, bet tagad iedomāsimies, ka šīs zinātnes, izglītības un vēstures mantojuma cienītājs sper dažus soļus ārpus pilsētas centra posmā starp Dārzniecības ielu un Ventu,” teikts vēstulē.

Tālāk aprakstīts šajā vietā novērotais: tur atrodas mazdārziņi ar pussagruvušām būdiņām, vairākās iemītnājušies cilvēki bez noteiktas dzīvesvietas. Tiek teikts, ka nereti tur izceļas ugunsgrēki, vide izskatās nepievilcīga. Tāpat pieminēts Virkas ielas grantētais posms, kas pilsētai godu nebūt nedara, ja tur nonāk kāds tūrists, lai gan šī varētu būt lieliska vieta pastaigu takai.

Sazinājāties ar novada domi, lūdzot skaidrojumu. Pašvaldībā tika apstiprināts, ka iedzīvotāju parakstītais iesniegums, ko pārsūtīja *Kurzemnieks*, ir saņemts, reģistrēts un iesniedzēji noteikti saņemsot atbildi.

EROZIJA DRUPINA CEĻU

Tālāk domes atbildē skaidrots, ka Virkas ielas turpinājumu gar Melno kolku jau ilgstoši ļoti ietekmē Ventas krasta erozija, kas pienākusi tuvu ceļa klātnei.

Tā kā to ziemā nav iespējams apturēt, turklāt jau iepriekš bijušas iedzīvotāju sūdzības par šīs vietas izbraukāšanu un piesārņošanu ar atkritumiem, domes transporta komisija 2019. gada 27. martā nolēma transportam ceļa posmu slēgt, ierīkojot tur barjeras un atbilstošas ceļa zīmes.

APBRAUC UN IZBRAUKĀ

Tālāk skaidrots, ka iztikt bez barjerām ziemā nebija iespējams, jo aizlieguma zīmes daudzus neatturēja – dažkārt konstatēts, ka pati zīme ir nozāģēta. Arī pašlaik reizēm tiek secināts, ka *radoši* autobraucēji pat pama-

Uz ceļa ir barjeras, bet redzams, ka auto vadītāji mēģina tās apbraukt pa plavu.

Kurzemnieks pārliecinās, ka viena dārza mājiņa arī ziemā tiek apdzīvota: improvizēts āra pavards, velosipēds un pamatīgs *bardaks* apkārt. Iespējams, te ziemā pārlaiž cilvēks, kuram nav noteiktas dzīvesvietas.

Jau tā antisanitāros apstākļus ap mājiņu vēl sliktākus padara peļu liķi, kas, sākoties siltajam laikam, sāks pūt.

Mazdārziņos redzams, ka degušas gan pamestās būdiņas, gan kūla.

nās barjeras apbraukt. Visu šo iemeslu dēļ pieņemts lēmums: brauktuves klātnei saglabāt tādu, kāda tā ir, lai neveicinātu auto vadītāju vēlmi slēgt posmu izmantot, vienlaikus gājējiem nodrošinot vismaz metru platu ceļu.

Tā kā šeit patiešām daudzi dodas staigāt, pašvaldībai ir iecere veidot pastaigu taku, kas varētu sākties Kaļķu ielas rajonā no Mākslinieku parka gar Ventas krastu, iespējams, līdz pat pilskalnam. Kuldīgas attīstības aģentūras speciālisti meklējot

šādai iecerei Eiropas Savienības līdzfinansējumu.

PAR SAVIEM ATKRITUMIEM JĀTBILD

Atkritumu izmešana ir vēl viens jautājums, ko pašvaldība pēdējos gados risina pastiprināti. *Kuldīgas komunālie pakalpojumi* (KKP) kopā ar pagastu pārvaldēm un pašvaldības policiju pārbauda, vai visām mājām ir līgums par atkritumu izvešanu, kā arī iedzīvotājus informē par to, ka ikvienam ir pienākums iesaistīties atkritumu savākšanā.

KKP tehniskās bāzes un atkritumu apsaimniekošanas daļas vadītājs Kaspars Poriķis situāciju raksturo šādi: „Vēl aizvien ir tādi cilvēki, kuri tā vietā, lai atkritumus nodotu oficiāli, uz citu cilvēku rēķina tos izmet daudzdzīvokļu māju vai kapsētu konteineros, mazajās atkritumu urniņās pie ēkām un soliņiem, mežā, grāvjos un citviet.” Un kāds par šo negodīgo rīcību vienmēr maksā, jo pašvaldība ir spiesta garāmgājēju nosvietos, maksājumu atstātos, nomaļās vietās izvestos atkritumus savākt. KKP vāc atkritumus arī iesniegumā minētajā vietā: gan gar Ventas krastu, gan arī periodiski mazdārziņos. Kā norāda pašvaldības nekustamo īpašumu nodaļas vadītājs Klāvs Svilpe, pirms dažiem gadiem krūmu izzāģēšana Dārzniecības un Lapeglu ielas dārziņos ziemā atklājusi ne visai patīkamu kultūrlāni, ko nācies safīrīt.

28 KOPJAMI HEKTĀRI

Dārziņi starp Dārzniecības, Lapeglu ielu un Virkas ielas turpinājumu ir plaša – tā aptver 28 hektārus. Tā kā mazdārziņu kultūra pēdējos gadu desmitos iet mazumā, visi nav iznomāti, taču joprojām vairāk nekā 100 kuldīdznieku no pašvaldības šeit nomā zemi. Dažas

ģimenes te saimnieko jau gadu desmitiem, tāpēc var šķist, ka apkoptie mazdārziņi pa teritoriju ir izkaisīti. K.Svilpe norāda, ka, slēdzot jaunus līgumus, zemes gabali iedzīvotājiem pārsvarā tiek piedāvāti tuvāk Dārzniecības un Lapeglu ielai, bet ilgtermiņa nomniekiem ļauts turpināt kopt dārzu ierastajā vietā un netiek lūgts pārcelties citur.

Nekustamo īpašumu nodaļas speciālisti ik pa laikam pārskata gan apsaimniekošanas līgumus, gan vietas, kas vairs nav pieprasītas. Iespēju robežās pašvaldība cenšas neizmantotajos gabalos novākt uzslēgtās pagaidu būves un savākt atkritumus, bet visu vienā gadā izdarīt nevar – jāņem vērā arī budžeta iespējas.

Pašvaldības policijas priekšnieks Kaspars Šabāns informē, ka par bezpajumtnieku darbībām šajā rajonā neviens nav ziņojis, taču inspektori ir gatavi vietu apskatīt, vien lūdzot iesnieguma autorus sniegt precīzākas ziņas par situāciju. Ziemā iesniegumā nav norādīts tālrunis, tāpēc tā autori aicināti ar pašvaldības policiju sazināties pa tālruni 28881288 vai arī sūtīt ziņas un attēlus mobilajā lietotnē *WhatsApp*.

Alberta Dintera teksts un foto

NOVADI ZAĻO

Iegādājoties lietas, ko var izmantot ilgstoši, arī atkritumu rodas mazāk, aprites ekonomikas ieguvumus izceļ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Vides aizsardzības departamenta direktore RUDĪTE VESERE.

- Kāpēc kļūst tik aktuāli runāt par aprites ekonomiku?

- Simtiem gadu esam dzīvojuši, strādājuši un attīstījušies, izmantojot lineārās ekonomikas modeli. Tikmēr dažādu resursu ieguve un patēriņš pēdējos 50 gados ir trīskāršojies, un ne tikai šie skaitļi liek domāt par to, kas notiks tālāk, kas paliks nākamajām paaudzēm, cik pārdomāti mēs vispār lietojam resursus. Pirmkārt, tas, ko viens met ārā, ir izmantojams citiem mērķiem, varbūt pārstrādājams, iespējams, no tā ir iegūstama enerģija. Līdzās atkritumiem ir arī piesārņojuma jautājums. Tādēļ visā pasaulē tiek domāts, kā mainīt šo modeli un padarīt resursu izmantošanu daudz efektīvāku. Rezultātā ir radīts aprites ekonomikas modelis, kas paredz, ka jebkurš resurss saimnieciskajā aprītē paliek maksimāli ilgi, izmetam kaut ko nedaudz, skatāmies, ko varam pārstrādāt, lietot ilgstoši.

- Kādi pasākumi ir paredzēti, lai aprites modeli ieviestu Latvijā?

- Mūsu plāns ir līdz 2027. gadam panākt trīs rezultatīvos rādītājus. Pirmais būtu resursu produktivitātes pieaugums - Latvijā pašreiz tā ir viena no zemākajām visā Eiropas Savienībā. Otrs - krietni pieaugusi otrreizēja resursu un preču izmantošana. Trešais - pieaugusi sabiedrības izpratne par aprites ekonomiku un tās lomu tautsaimniecībā.

Plānā ir četri stūrakmeņi. Pirmais ir juridiskais rāmjs jeb likumi un noteikumi, kas nosaka prasības, veicinošos instrumentus, lai iedzīvotājiem būtu interese. Otrais ir administratīvais darbs. Tie ir nosacījumi, ierobežojumi un dažādi atvieglojumi, kurus piemēro, lai iedzīvotāji iesāktu mērķa sasniegšanā turpinātu pēc iespējas labāk. Trešais ir ekonomiskie instrumenti - cik kas maksā, arī piemērotie nodokļi un nodevas. Ceturtais stūrakmens ir sabiedrības informētība un zināšanas, jo ir jāsaprot, kāpēc to darīt. Šeit mēs bieži pieminam atkritumu

dalīto vākšanu. Ja neizskaidro, kāpēc šķirotu atkritumu saturu izber kopīgajā nešķirotu atkritumu mašīnā, iedzīvotājiem paliek neizpratne. Jāskaidro, ka šķirotu atkritumu konteinerā ir iemests daudz kas lieks, tādēļ atkritumi jāšķiro vēlreiz. Piemēram, pie papīriem konteinerā ir samestas slapjas lietas. Pašvaldībām un atkritumu apsaimniekotājiem tas viss būtu sīki jāizskaidro iedzīvotājiem. Situācija pamazām uzlabojas, cilvēkus informē, līdz ar to aug arī motivācija.

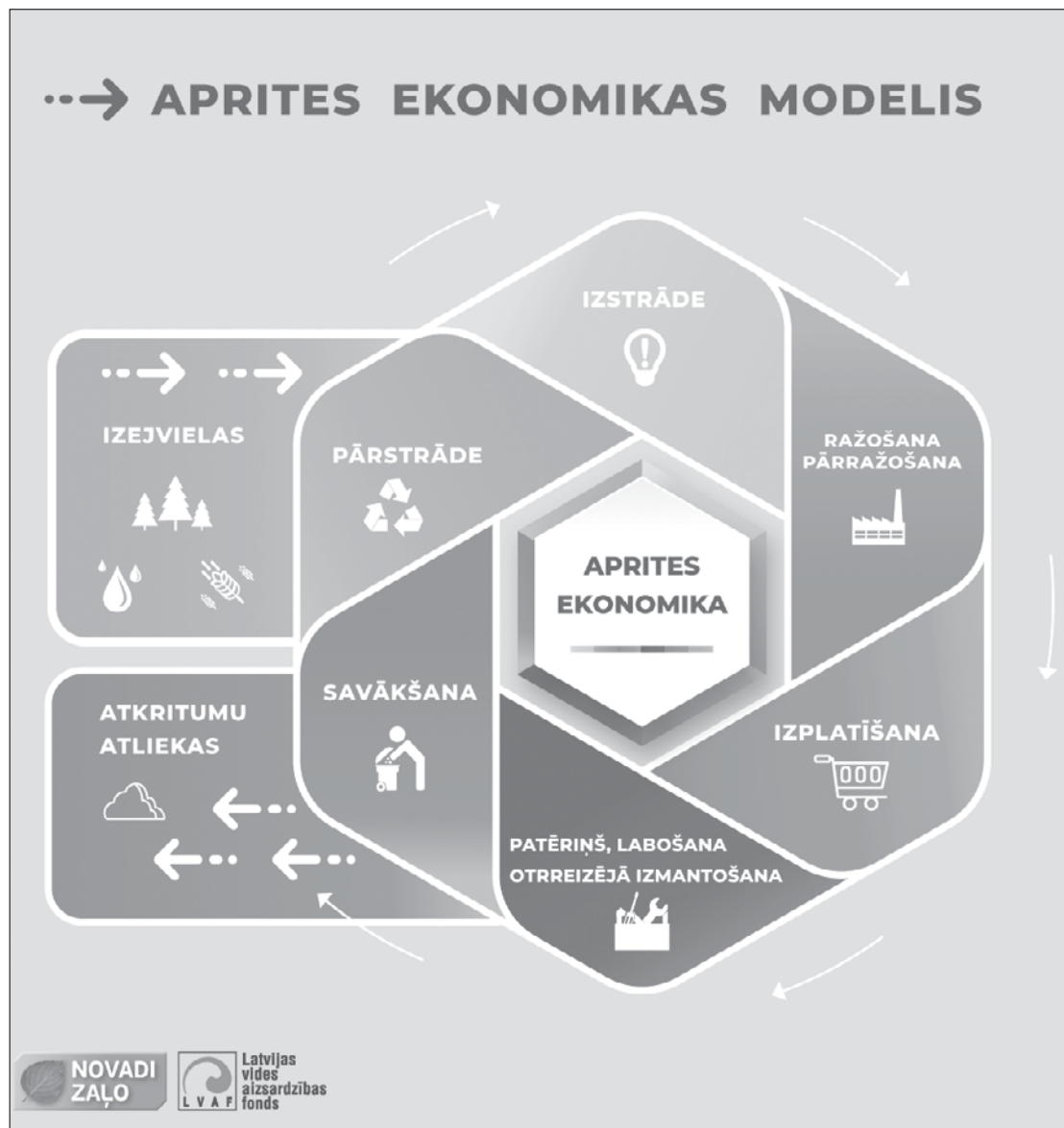
- Ar ko jāreķinās ražotājiem un patērētājiem?

- Rīcības plānā ir paredzētas dažādas darbības. Viena no tām ir prasība ražotājiem, piemēram, ekodizains. Savukārt gudra patērētāja izvēle būtu lieta, kas ir laba, ilgi izmantojama, labojama, kam ir aizstājamas detaļas, un būtu skaids, kur to likt, kad tā vairs nav vajadzīga. Ražotājam ir jāuzņemas atbildība, kādu precī tas ražo un piedāvā.

Galvenā prasība, lai ražotā lieta būtu ilgi lietojama un saimnieciski visizdevīgākā, lai gan dārgāka. Izrēķinot izdevumus ilgtermiņā, tie parādītu, ka šāds pirkums patērētājam tomēr ir finansiāli izdevīgāks. Vēl viena lieta, par ko jārunā, ir atkritumu pārvēršana par resursiem. Ja pirms gadiem tikai runāja, ka atkritumiem ir potenciāls kļūt par resursu, tad tagad tā ir realitāte - no atkritumiem var ražot ko citu. Tas nozīmē, ka jābūt izstrādātām prasībām, norādot, vai no lietām, kad tās kļūst par atkritumiem, var radīt jaunas preces, vai tās var kļūt par izejmateriālu kam citam. Tādēļ svarīga ir šī dalītā atkritumu vākšana. Tāpat arvien vairāk jādomā par tādu jēdzienu kā industriālā simbioze. Piemēram, katram pazīstama situācija, ka, kārtējot skapi, atrodas kāds apģērbs, kurš uzvilks dažas reizes, tas ir vēl pietiekami labas kvalitātes, bet nav vajadzīgs, tomēr miskastē izmest īsti negribas.

Latvijā šajā jomā jau ir aizsākti pilotprojekti - tekstils kā atkritumi tiek vākts atsevišķi. Pēcāk vai nu apģērbs kļūst par *second hand*, vai nonāk, piemēram, autoservisos, kur tiek izmantots par slaukāmo materiālu. Ir arī trešais variants - no šāda apģērba tiek radītas citas tekstilpreces, un Latvijā jau ir uzņēmumi, kuri ieviesuši šo ekonomikas modeli praksē.

Salabot un lietot, nevis vairojot atkritumus

JĀBEIDZ ŅEMT, IZMANTOT UN IZMEST

EKSPERTS

JĀNIS ROZĪTIS,
Pasaules Dabas
fonda direktors

Aplēses rāda, ka pasaules iedzīvotāju skaits līdz 2030. gadam sasniegs 8,5 miljardus, pakāpeniski pieaugs vidējās klases patērētāju īpatsvars. Šāds iedzīvotāju skaits ar nepieciešamo produktu un pakalpojumu pieprasījumu rada lielu spiedienu uz dabas resursiem, un turpmāk tas tikai pieaugs. Aprites ekonomikas modelis ir veids, kā mazināt resursu patēriņu. Nekas nedrīkstētu nonākt atkritumos, pretēji mūsu pašreizējās ieguves un patēriņa ekonomikas "ņem-izmanto-izmest" pieejai. Un tomēr aprites ekonomika nav pašmērķis, tās būtība ir enerģijas, primāro resursu taupīšana un kaitējumu mazināšana attiecībā uz klimatu un dabu, apkārtējās vides piesārņojumu. Taču pastāv milzīgs risks, ka aprites ekonomikas patiesais mērķis lielai daļai komersantu un sabiedrības piemirsīsies, līdz ar to, ja mēs vēlamies ar šādu ekonomikas modeli uzlabot arī vides stāvokli, tad svarīgi āreji uzraudzīt ekonomikas modeļa attīstību. Lai nesanāk tā, ka tikai klasiskie ekonomiskie rādītāji būs priekšzīmīgi, bet mēs turpat vien būsim sarunās par bēdīgo dabas stāvokli, piesārņojumu, enerģijas patēriņa virsotnēm un lobistu spiedienu uz dabas resursu intensīvāku izmantošanu. Ja ielūkojamies ES dalībvalstu virtuvēs, tad redzam, ka pastāv būtiskas atšķirības starp valstīm un to tiesību aktiem, dažādajiem valsts

akcentiem, kā arī sabiedrības, uzņēmumu un valsts pārvaldes izpratni.

Latvijā aprites ekonomika ir sākuma stadijā. Mums ir aprites ekonomikas rīcības plāns. Taču ļoti fragmentētas zināšanas un prioritāšu trūkums šobrīd vēl ir lielā daļā uzņēmumu, kā arī valsts un pašvaldību sektoros un sabiedrībā kopumā. Bieži no politiķiem un pat no komersantiem, to profesionālajām asociācijām dzirdam, ka mūsu ekonomikā jau ir pietiekama aprīte. Taču patēriņš, atkritumu pieauguma tendence, atkritumu šķirošanas un pārstrādes rādītāji, pārstrādāto materiālu pienesums izejvielu pieprasījumā, zaļais iepirkums u.c. rādītāji iezīmē citu situāciju. Taču nenoliedzami komersantu vidū ir arī dzirdīgas ausis, un tāpēc arī pie mums parādās jaunas idejas, kā aprites ekonomiku iedzīvināt praksē.

Domājot par lielāku sabiedrības atbalstu aprites ekonomikas iedzīvināšanā, vienalga, vai tie būs atkritumu šķirošanas, depozīta jautājumi vai lietu labošanas, atjaunošanas servisi, koplietošanas pakalpojumi, izcili ekodizaina produkti, reciklētie produkti, jaunās dzīves sākumam jābūt ar aizvietojošu piedāvājumu šodienas ieradumiem. Jaunajam piedāvājumam jābūt vienkāršam un ērti īstenojamam, viegli pieejamam, ar saprotamu informāciju un sabiedrības iesaisti.

Nākotnē būs nepieciešams virzīties uz koplietošanas produktu un pakalpojumu attīstību, produktu un pakalpojumu patiesās vērtības noteikšanu, šodienas ieradumu un uzvedības modeļu maiņu, bet, lai to sasniegtu, milzīga nozīme ir turpmākajam skolu izglītības vektoram. Kopumā aprites ekonomika iezīmē būtisku pārmaiņu sākumu.

Daba pasaka priekšā

Ekodizains ir sistēmiska vides aspekta iekļaušana produkta radīšanā, paskaidro Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas (LMMDV) pasniedzējs Edijs Ābele. "Aprites ekonomikā ražotājs atbild par to, kā precī varēs utilizēt, vai tā ir videi draudzīga, kā tai var nomainīt atsevišķas daļas, nevis izmest visu laukā."

E. Ābele par maģistra darba tēmu ekodizaina programmā Liepājas Universitātē izvēlējās mācību programmu jauniešiem, kuru pašlaik arī vada LMMDV. "Studējot man radās jautājums, kāpēc tik maz runājam par ekodizainu, jo visi dzīvojam vidē un bez tās nevaram pastāvēt," viņš stāsta. "Līdz 2030. gadam atkritumu kalnā drīkstēsīm noglabāt par 50% mazāk nekā pašlaik. Problēma jārīsinā gan no augšas ar normatīviem aktiem, gan no apakšas."

Jaunieši mācību kursā apgūst aprites ekonomiku, tai skaitā ekodizainu, biomimikriju, kas viņiem ļoti interesē. Biomimikrija ir problēmu risināšana, atbildes meklējot dabā. "Velcro līpekļi, kuru visi lieto, ir radīti pēc šī principa. Džentlmenis staigāja ar suni, kuram lipa klāt dadži. Viņš atklāja, ka augam ir āķiņi, bet vilna nosacīti ir cilpiņa. Nākamais solis

"Darba uzdevums 3. kursam bija – izšķiro gružkasti!" rezultātu rāda Sandra Zāle-Zālīte. Auduma tapšanā izmantoti kokteiļa salmiņi, papīrs, avīzes, PET pudeles, kasešu lentes, diegu atgriezumi, plastmasas maisiņi un kas tik vēl ne, to var lietot lampas abažūram vai aizslietnim.

bija radīt šo produktu no materiāliem, kurus var izmantot sadzīvē. Cits piemērs ir haizivs āda, kuras struktūra, reljefs liez pie tās pieķerties baktērijām. To pētot, zinātnieki jau cenšas radīt materiālu slimnīcu durvju rokturiem," atklāj pasniedzējs. Biomimikrija ienāk arī arhitektūrā. Īstgeitas tirdzniecības un biroju centrs Hararē, Zimbabvē, būvēts, iedvesmojoties no termītu mājojka, kurā ir ideāla

ventilācija – dienā vēss, bet naktī ir pietiekami silts. Automašīnas "Mercedes" prototips veidots pēc koferzivs, kas ūdenī spēj ļoti strauji uzņemt paātrinājumu.

"Vecmamma lupatdeķus auda no veciem apģērba gabaliem," atgādina LMMDV Tekstilizstrādājumu dizaina programmas vadītāja Sandra Zāle-Zālīte. Tekstilā var lietot jebkādu materiālu – jo interesantāka faktūra, jo mākslinieciskāk.

Ekodizains daudz izmantots kvalifikācijas darbos. Piemēram, šūpuļkrēsls no strēmelēs sagrieztiem veciem T krekliem vai dabīgās krāsvielās krāsots gultas klājuma komplekts. Ir projekts, kurā izmanto gatavu apģērbu, to izšujot, pārbatījot, pārkrāsojot, pāršujot detaļas. Tekstila nodaļai piegādā darbam ļoti labas dzijas no Itālijas, kur tās skaitās ražošanas atkritumi.

Aprites ekonomika jāizprot ne tikai dizaineram, bet katram atbildīgam pilsonim, uzskata E. Ābele. Patlaban cilvēki fragmentēti skatās uz sevi pasaulē, redz tikai sociālo lomu, bet neredz sevi kā vides sastāvdaļu. "Svarīgi no globālām precēm pāriet uz lokālām, jo loģistika ir videi nedraudzīga," viņš norāda. Būtisks ir materiāls, jo pirmā pasaulē saražotā plastmasa joprojām nav sadalījies. Te labs piemērs ir LMMDV absolvents Ivo Asns, kura diplomdarbs bija koka pulkstenis, un nu uzņēmums "Ovi Watch" ražo arī citas lietas no koka.

Ekodizaina principi ievēroti rotaļlietās, kuras izgatavo māksliniece Iveta Kuncīte. "Prasās, lai bērniem materiāli būtu dabiski, patīkami tausti. Ar plastmasu jau pilna pasaule. Ja vairs nespēlējas, tad no koka ražotu var iemest kamīnā, un miers. Arī izmaksas nevar būt dārgas. Pati esmu mamma trim bērniem un zinu, ka manta ir aktuāla uz vienu dienu," viņa stāsta.

Interneta veikalā "Eko telpa" nopērkamie rokdarbu komplekti un izšujamās lellītes ir sagataves. Jaunajām māmiņām esot svarīgs gan dabīgais rotaļlietu materiāls, gan viņas saprot, ka bērnam jāattīsta domāšana, jādarbojas ar rokām. "Stāvus bagāts ar to nekļūsi, tas ir mīlestības darbs. Ja esi izstrādājis saviem bērniem, tad vari pavairot arī citiem," saka māksliniece.

Prasme dalīties vēl jāizkopj

Aprites ekonomikā raksturīgais biznesa modelis ir dalīšanās. Viens no šādiem pakalpojumiem ir koplietošanas auto noma. Vai Latvijas iedzīvotāji ir gatavi atteikties no personīgā auto par labu koplietošanas transportlīdzeklim, un kādu labumu šāds bizness sniedz? To skaidrojām, uzrunājot koplietošanas pakalpojumu sniedzējus.

2019. gada rudenī Latvijas tirgū ienāca viens no lielākajiem koplietošanas uzņēmumiem Austrumeiropā un Baltijā – "Citybee". Pērn šī kompānija uzsāka savu darbību arī Liepājā. "Citybee" pārstāve Latvijā Egija Gailuma vērtē, ka idejiski iedzīvotāji esot gatavi koplietošanai, cilvēki ātri adaptējoties jaunam piedāvājumam, un esot redzams, ka iznomājamās auto lieto dažādu paaudžu cilvēki – gan vīrieši, gan sievietes. Tomēr problēma esot klientu attieksmē un kultūrā. "No padomju laikiem ir ievazājusies attieksme, ja tas nav tavs, tad vari tur atstāt cūku kūti. Tas ir tāpat, kā izmest miskasti pa logu, mežā

vai uz ielas, un tas pats notiek arī koplietošanas auto. Mums nav iespēju pārbaudīt 400 auto pēc katra brauciena, tas ir fiziski neiespējami, tādēļ koplietošanas klientiem jābūt saprotošiem un cieņpilniem pret citiem. Lielākā daļa klientu ir ļoti jauki un nekārtību, kas palikusi, savāc, bet diemžēl joprojām cīnāmies ar daudziem padomju laika attieksmes atlikumiem un bieži nākas piedzīvot, ka pēc īsa brauciena auto ir atstāts briesmīgā stāvoklī. Mūsu attīstību tas gan īsti nebremzē, tikai saprotam, ka jāiegulda vairāk un vairāk resursu sabiedrības izglītošanā un izpratnes radīšanā, ka arī tas, kas ir kopējs un nepieder tev, ir saudzējams," stāsta E. Gailuma.

Uz jautājumu, vai auto koplietošanas pakalpojums varētu pamudināt cilvēkus atteikties no personīgā transportlīdzekļa, uzņēmuma pārstāve atbild apstiprinoši. Šāda tendence jau esot novērota. "Tāpat pētījumi Rietumeiropā parāda, ka viens koplietošanas auto aizstāj 7-15 privātos auto," viņa norāda. Savukārt uzņēmums "Fiqsy" pērn paplašinājis pakal-

pojumu klāstu, papildus koplietošanas elektroskrejriteņiem un kravas busiem, piedāvājot 100 jaunus koplietošanas elektroauto. "Līdz šim galvenais faktors, kas kavējis Latvijas iedzīvotājiem plašāk izmantot elektroauto un koplietošanas servisu, ir iespēja šos pakalpojumus izmēģināt. Rīgā koplietošanas auto jau ir ikdienu lielai daļai cilvēku, un redzam, ka arī elektroauto izmantošana kļūst arvien populārāka, jo ikdienā var izmēģināt, kā tas ir – pārvietoties ar šādu transportlīdzekli. Tagad to cilvēku skaits, kuriem ir iespēja ikdienā izmēģināt un braukt ar elektroauto, pieaudzis no dažiem līdz vairāk nekā 10 000," skaidro "Fiqsy" vadītājs Māris Avotiņš.

Viņš atzīmē, ka šobrīd elektroauto galvenā priekšrocība, ar to pārvietojoties pilsētā, ir bezmaksas novietošana pilsētas autostāvvietās, kā arī iespēja brīvi pārvietoties pa sabiedriskā transporta joslām. Arī uzlādes staciju Latvijā esot pietiekami daudz, lai bez bažām varētu veikt garākas distances.

Jau pirms gandrīz desmit ga-

diem dažādu valstu eksperti norādīja, ka automobiļu koplietošana ir izaugsmes bizness, kas sniedz ieguvumu arī videi.

E. Gailuma: "Privātais auto tiek izmantots vidēji 5% no laika, bet koplietošanas auto – 30-50%. Attiecīgi ar mazāku resursa patēriņu (mazāk auto) mēs pārvadam vairāk cilvēku. Koplietošanas auto arī samazina ogļskābās gāzes jeb CO² izmešu daudzumu pilsētā, piemēram, 2020. gadā, pēc mūsu aprēķina, esam ietaupījuši 575 tonnas CO² izmešu Baltijas valstu galvaspilsētās. Koplietošanas pakalpojums tiek izmantoti jaunākie auto modeļi, kas nodrošina zaļākas tehnoloģijas, līdz ar to izdala mazāk CO². Zinām, ka Latvijā ir viens no vecākajiem auto parkiem Eiropā. Latvijas auto parka vidējais vecums ir aptuveni 13 gadi. Ir maz ticams, ka cilvēki, kuri brauc ar savu privāto auto, iekāps sabiedriskajā transportā, taču viņi labprāt izmantos koplietošanas auto. Savukārt no koplietošanas auto iekāpt sabiedriskajā transportā jau ir vienkāršāk. Tā ir sabiedrības psiholoģija."

"Sešu mēnešu laikā kopš elektroauto koplietošanas pakalpojuma ieviešanas Latvijā 100 mūsu mašīnas izmantotas 61 000 reizi. Kopumā veikti 930 000 kilometru. Šādi ietaupītas 147 tonnas CO² izmešu. Cilvēku paradumi nemainās ātri, taču tie noteikti mainās ātrāk, nekā mēs domājam. Šobrīd kopumā gan pasaules, gan Eiropas Savienības līmenī notiek darbs pie dažādu regulu un kvotu ieviešanas, lai veicinātu zaļo ekonomiku. Tāpat cilvēki kopumā ir atvērti dažādām zaļās un aprites ekonomikas tendencēm. Galvenais ieguvums visiem pilsētās dzīvojošajiem, protams, ir iespēja dzīvot tīrākā, zaļākā pilsētā. Ir dažādi pētījumi, kas prognozē, ka ilgtermiņā viens koplietošanas auto aizstās 4-8 mašīnas," norāda M. Avotiņš.

Materiāls tapis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu

PASAULĒ

Kas tā par vietu? 8. kārta

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Valsts galvaspilsēta un lielākā pilsēta pēc iedzīvotāju skaita (vairāk nekā četri miljoni). Tā dibināta ap 7000. gadu p.m.ē. un ir viena no vecākajām pilsētām, kas pastāv vēl joprojām. Valsts iekārta ir konstitucionāla monarhija. Pilsēta uzcelta paugurainā apvidū, mazas, dažkārt izžūstošas upes un tās pieteku krastos. Tas ir valsts tirdzniecības, saimniecības un transporta centrs. Pilsētā tiek ieguldīti aptuveni 90% visas valsts investīciju. Tur atrodas 1962. gadā dibinātā Valsts universitāte. Senebreji šo pilsētu dēvēja Rabbath Ammon, savukārt senie grieķi un romieši – par Filadelfiju (Φιλαδέλφεια). Kā šo pilsētu sauc?

Atbildi gaidām līdz **4. marta 11.00**, to sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

7. kārtas atbilde: Indonēzijas Republika.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Ingars Neimanis, Daina Gerente, Rasma Stepe, Ruta Orlova, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Vineta Kondraņicka, Inese Midrijāne, Vilnis Bēniņš, Velta Višņevska, Ojārs Silkans, Gunta Grundmane.

Konkursu atbalsta veikals *Cikāde*.

VĒSTURE

Kurzemnieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā.

8. jautājums

Attēlā redzama aizmirsta nodarbe – koku pludināšana. Fotografija uzņemta pagājušā gadsimta 30. gados. Kas tā par vietu? Kādas upes šeit satiekas?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz **4. marta 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

7. jautājuma atbilde: Īvandes pagasta *Garauši*.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Indra Grandava, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Velta Višņevska, Ojārs Silkans, Gunta Grundmane.

KOPĀ AR DOBELES DZIRNAVNIKU

Sagaidot pavasari, slāvu tradīcijās tiek svinēti vieni no gada gardākajiem svētkiem – Masļeņica. Pārbaudi, cik labas ir tavas zināšanas par pankūkām! Trīs veiksminieki saņems gardu balvu no *Dobeles dzirnavnieka*.

1. Ko Masļeņicā simbolizē pankūkas?

- Sauli
- Enerģiju
- Laimi

2. Kurā Masļeņicas nedēļas dienā tradicionāli paredzēts cept pankūkas?

- Svētdienā
- Trešdienā
- Pirmdienā

3. Kurā valstī plānās pankūkas (crepes) tiek uzskatītas par nacionālo ēdienu?

- Kanādā
- Francijā
- Grieķijā

4. Dobeles dzirnavnieka ražotais sausais maisījums lecinātās pankūkas paredzēts:

- Biezo pankūku mīklai
- Rauga pankūku mīklai
- Kartupeļu pankūku mīklai

Pareizās atbildes gaidīsim līdz **4. marta 11.00**, tās jāiesūta e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

MARTA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā *Kurzemnieka* numurā un līdz **4. marta 11.00** sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kura gadadiena šogad ir Roberta Sēja romānam *Silaines muiža*?

Atbilde: pērn Aļaskā Kārlis Īle pārspēja ledus tēlniecības lielmeistaru no Japānas un ar savu skulptūru *Visuma sirds* kļuva par pasaules čempionu.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Rasma Stepe, Ingars Neimanis, Ojārs Silkans, Gunta Folkmane, Velta Višņevska, Gunta Grundmane.

Konkursu atbalsta veikals *Pindzele*.

MINI MĪKLU!

Kas tas ir?

Abos galos rāgi, vidū – vēders.

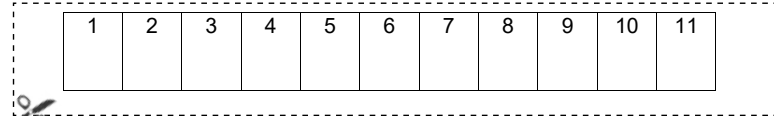
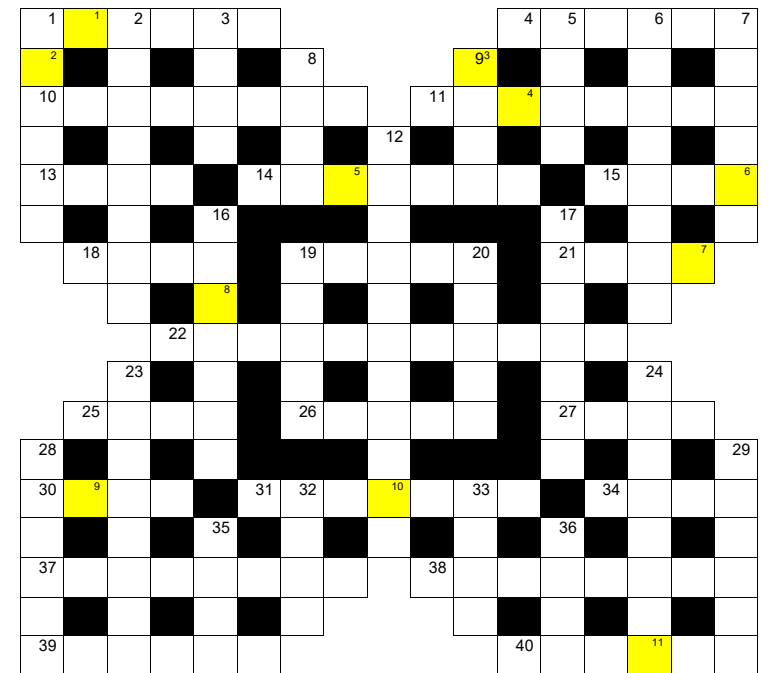
Atbildes līdz **4. marta 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai redakcijai 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemest redakcijas vēstulju kastītē.

Atbilde: sniegpārslas.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Rasma Stepe, Gunta Folkmane, Velta Višņevska, Ojārs Silkans, Gunta Grundmane.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi **Sandra Vilsone**.

Risinājumu gaidām līdz **4. martam**.

Horizontāli. 1.Apmācīt, vingrināt (sportistu, komandu). 4.Vardei līdzīgs bezastains abinieks ar raupju, kārpainu ādu. 10.Negausīgs. 11.Sarkanbrūna ēdama sēne ar sīvu piensulu. 13.Krāsns kaļamās dzelzs nokaitēšanai. 14.Augšdelma divgalvainais muskulis. 15.Ķīnas aktinīdijas auglis ar plānu, sīkiem matiņiem klātu mizu, zaļu mīkstu un melnām sēklām. 18.Strauji. 19.Dokumentu kopums. 21.Žargons, ko lieto zagļi, cietumnieki. 22.Siltasiņu organismu ķermeņa temperatūras pazemināšanās zemāk par normālo. 25.Konditorejas masa, ko pagatavo no saputota olas baltuma un cukura. 26.Meksikāņu mērce – asa mērce, kurā ir sīpoli, ķiploki, čili pipari, koriandrs, eļļa un citronu sula. 27.Radīt raksturīgas, īslaicīgas un aprautas balss skaņas (par suni). 30.Sarkanīgi brūns purva ūdens. 31.Locītavu slimība – deģeneratīvas izmaiņas. 34.Vidēji lieli sermuļu dzimtas dzīvnieki, kas mīt ūdenstilpju krastos, ar slaidu ķermeni, muskuļotu asti un īsu, biezu, tumšbrūnu apmatojumu. 37.Militārs formas tērps. 38.Viena vai vairāku rakstnieku darbu izlase. 39.Spilgts iespaids. 40.Ar rēzi uztveramais elektromagnētiskais starojums.

Vertikāli. 1.Tiekties (uz ko), censies (pēc kā). 2.Lietpratējs, speciālists, ko pieaicina strīdīgu vai sarežģītu gadījumu izpētīšanai, lai viņš dotu kompetentu spriedumu. 3.Komfortabls. 5.Gaismas plaiksnījums – tāla, neredzama zibens atspīdums pie debesīm. 6.Basketbolā – cieša pretinieka komandas spēlētāju segšana visā laukumā. 7.Konstrukcija zāģējamā materiāla uzlikšanai. 8.Priekšlaicīgi. 9.Tārtiņveidīgo kārtas jūras putns. 12.Pieprasīta, lielā metienā izdota grāmata. 16.Sasniegt distances galapunktu. 17.Šķērslis. 19.Psihiska traucējuma veids, kad slimnieks pēc lēkmes metas skriet, iznīcinot visu, kas gadās ceļā (konstatēts Malajas arhipelāga iedzīvotājiem). 20. Strauja brazīliešu izcelsmes sarīkojumu deģa. 23.Pilsēta Latvijā, Vidzemes austrumu daļā. 24.Tiesas zvērīnāto piesēdētāju lēmums par tiesājamā vainīgumu vai nevainīgumu. 28.Latviešu mūziķis un mūzikas pedagogs, dziedātājs (1979). 29.Ebreju mitoloģijā – sieviešu kārtas dēmons, kas pavedina vīriešus. 32.Stiprs alkoholisks dzēriens, ko iegūst no cukurniedru sulas vai melases. 33.Teritorija, kam ir kādas raksturīgas, no citām teritorijām atšķirīgas īpatnības. 35.Tīrīt un uzturēt kārtībā. 36.Trubadūru dzejā – rīta dziesma.

Pareizā atbilde: AEROAKUSTIKA – nozare, kurā pēta gaisa elastīgās svārstības un viņpus un to mijiedarbību ar citiem objektiem.

Atbildes

Horizontāli. 1.Zoonoze. 5.Agrests. 9.Knipsis. 11.Uzmava. 12.Lainums. 13.Asama. 17.Bioma. 19.Gultnis. 20.Odžass. 21.Skonto. 24.Anklāvs. 26.Loksa. 27.Febre. 31.Delfīns. 33.Bogota. 34.Akrils. 35.Aizelsa. 36.Cirsnis.

Vertikāli. 2.Oanness. 3.Neps. 4.Zosla. 6.Gauss. 7.Emme. 8.Tēvzeme. 10.Annāta. 14.Maidāns. 15.Fuksīns. 16.Birkavs. 18.Iestāde. 22.Šleifs. 23.Fomboni. 25.Orvilki. 28.Idams. 29.Asahi. 30.Foze. 32.Orks.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Bruno Mekšs, Velta Višņevska, Gunta Vāciete, Alma Bredovska, Ojārs Silkans, Gunta Grundmane.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemietiet redakcijas vēstulju kastītē!

Uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu *Akcents*.

PĀRDOD

Pārdodam svaigus, atdzēsētus **CŪKGAĻAS** pusliemeņus (svilīnātus), svars: 40–45 kg, 2,40 eiro/kg, gaļas sadale un piegāde – bez maksas. Tālr. 28890462.

Z/s **SAULES – SERTIFICĒTAS ZĀLAUGU SĒKLAS** tieši no ražotāja – ganību un pļavu ierīkošanai, kā arī mauriņiem. Pēc pieprasījuma sagatavojam maisījumus konkrētajām vajadzībām. Lielākā apjomā iespējama piegāde. Pastāvīgajiem klientiem – atlaide! E-pasts: saules.maja@inbox.lv. Tālr. 26423441, 26441295.

SIENU un **SKĀBSIENU**. Tālr. 26164904.

KVIEŠUS. Tālr. 26516144.

SIA **Vēvers** pārdod priedes skaidu kuri-nāmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena: 130 eiro. Tālr. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā, 135 eiro par paletī. Tālr. 20331463.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāgētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāgētavas atgriezumu **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Pārdod skaldītu **MALKU**. Tālr. 28766158.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 20396500.

Skaldītu un šāļu **MALKU**. Tālr. 24877409.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 25971768.

Sausu **MALKU**. Tālr. 29254530.

PĒRK

Pērku **MAZDĀRZIŅU**. Tālr. 28728202.

Dāvji Mežs pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS** izstrādei. Nodrošinām samaksu uzreiz gan par cirmsmām, gan īpašumiem. Veicam arī stigošanu, das-tošanu. Sagatavojam visus nepieciešamos dokumentus mežniecībai, veicam arī īpašuma atdalīšanu un mērmiecību. Atrodamies Smilšu ielā 24, Kuldīgā. Tālr. 27406251.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Valinda – LIELLOPUS, JAUNLOPUS, AITAS, JĒRUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakal. Tālr. 29886349.

DAŽĀDI

Visu veidu **JUMTA** un **BŪVNICĪBAS** darbi. Tālr. 26844885.

IZIRĒ

Vienistabas **DZĪVOKLI**. Tālr. 22360126.

W SVEASKOG
BEZ MAKSAS atfira no krūmiem laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirsmu atlikumus, šķeldojamo materiālu.
☎ 25 622 293 (Āris)

NEPALAID GARĀM!

Bibliotēkā – par sēju un grāmatu jaunumiem

Kuldīgas bibliotēkā tiešsaistes pasākumi feisbukā turpinās arī šomēnes.

2. martā 11.00 *Ko un kā sēt pavasarī?* – saruna ar dārzkopības speciālisti Mirdzu Brenci.

5. martā 11.00 jauno grāmatu rīts.

(www.facebook.com/KuldigasBiblioteka.)

LĪDZJŪTĪBAS

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Rasmai un tuviniekiem, AUSTRU mūžībā pavadot.

Kaimiņi *Sarmās, Madarās, Zilītes*

*Sāp sirds, no dēla šķiroties,
Kad viņa taka smilšu kalnā iet.*

/J.Rūsiņš./

Aivar, izsakām līdzjūtību, dēlu SANDI pāragri zaudējot.

Antonsoni, Mūrnieki

PAZIŅOJUMS par paredzētās darbības *Smilts-grants un smilts ieguve atradnē „Renda-1989. g.” Kuldīgas novada Rendas pagastā nekustamajā īpašumā „Mežkalni”* ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedrisko apspriešanu.

Pamatojoties uz VVD Kurzemes (tolaik – Liepājas) RVP 2017. gada 27. septembra lēmumu Nr. LI17SI0042 tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums.

Darbības ierosinātājs: SIA *Minerāli*, Reģ. Nr. 40203265554, juridiskā adrese: Dunties iela 15 a, Rīga, LV-1005.

Paredzētās darbības vieta: īpašums *Mežkalni* (kadastra Nr. 62800020033) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu Nr.62800020033.

Paredzētās darbības raksturojums: smilts un smilts-grants ieguve virs un zem gruntsūdens līmeņa 8,28 ha platībā, kas ir vēsturiski jau notiekošas ieguves atradnē *Renda-1989.g.* paplašināšana. Darbībai periodisks raksturs, pēc nepieciešamības paredzēta izrakteņa pārstrāde (drupināšana, sijāšana, skalošana). Gadā plānots iegūt līdz 100 000 m³ izrakteņa.

Ar ietekmes uz vidi novērtējumu (izstrādātājs:

SIA *Enviroprojekts*, Mazā Nometņu iela 31, Rīga, LV-1002)

un tā kopsavilkumu var iepazīties no 2021. gada 2. marta līdz 1. aprīlim interneta vietnē www.enviro.lv sadaļā *Aktuālie paziņojumi* (arī Kuldīgas novada mājas lapā www.kuldiga.lv) un šajā laikā sniegt rakstiskus priekšlikumus Vides pārraudzības valsts birojam (Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, vpvb@vpvb.gov.lv).

Sabiedriskās apspriešanas sanāksme saskaņā ar *Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā* noteikto notiks attālināti divos veidos.

1. No 15. līdz 19. martam interneta vietnē www.enviro.lv sadaļā *Aktuālie paziņojumi* (arī Kuldīgas novada mājas lapā www.kuldiga.lv) būs pieejama prezentācija par paredzēto darbību un iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes, rakstot uz e-pasta adresi: valdis@felsbergs.lv.
2. 17. martā 10.00–11.00 notiks tiešsaistes videokonference, pieejas saite un instrukcija tiks publicēta interneta vietnē www.enviro.lv sadaļā *Aktuālie paziņojumi*, pret pieprasījumu e-pastā valdis@felsbergs.lv saiti varēs saņemt arī e-pastā.

AKTUALITĀTES

Atslēdz Padures durvis!

Martā ik nedēļu citā vietā atrodi klēts atslēgu, iepazīstot kādu vietu Padures pagastā, – tādi nosacījumi ir pagasta kultūras organizatora Ģirta Immera rīkotajā spēlē *Atslēdz durvis uz Paduri*.

„Šajā laikā, kad ierobežojumu dēļ daudzu ikdienā ieviesusies ruļņa, šī spēle būs laba iespēja iepazīt pagastu un interesanti pavadīt laiku kopā ar vienā mājā dzīvojošajiem,” stāsta Ģ.Immers. „Bieži vien, apmek-

lējot kādu pagastu, tas saistās ar centra nosaukumu, un mēs neuzzinām, ka ir arī vēl citas apdzīvotas vietas ar savu stāstu un vēstures objektiem. Šajā slēpņošanas spēlē uzdevums ir atrast klēts atslēgu, kas būs paslēpta pie apskates objekta – katru nedēļu pie cita. Kur, to katru pirmdien izziņosim pagasta feisbuka lapā.”

Katra nedēļa ir velīta vienai dabas stihijai, un atslēga būs jāmeklē gaisa, ūdens, uguns vai zemes tuvumā. Gaisa objekts būs

Ūsu vārāmais namiņš, uguns – keramikas ķieģeļnīcas skurstenis, ūdens – Ķimales muiža, bet zemes – Padures muižas klēts. Dalībniekiem pie objekta jānofotografējas tā, lai ir redzama arī atrastā atslēga, un fotogrāfija jā-sūta e-pastā: girts.immers@kuldiga.lv vai vatsapā uz numuru 28829988. Katru svētdienu tiks izlozēts viens dalībnieks, kurš iegūs balvas no z/s *Smilškalni* un pagasta pārvaldes.

Jolanta Hercenberga

PADOMS

Netraucētam darbam zūmā

Maija Katkovska, Latvijas Drošāka interneta centra *Drossinternets.lv* vadītāja

Pēdējos mēnešos *Drossinternets.lv* arvien biežāk saņem pedagogu lūgumus palīdzēt situācijās, kad traucēts darbs mācību stundā platformā *Zoom*. Skolotāji regulāri sūdzas, ka attālinātajām stundām mēdz pieslēgties svešinieki, kas uzdodas par skolēniem un neti izplata nelegālu saturu.

Galvenais iemesls ir publiski pieejamās *Zoom* sapulču saites, nepietiekamie privātuma un drošības iestatījumi, kā arī pedagoga nezināšana, kā rīkoties. Visbiežāk nepieciešama ātra, mērķtiecīga rīcība, lai bērņus pasargātu no svešas personas *iebrukuma* sekām.

Novērst to palīdz vienkārši paņēmieni.

- Nepublicējiet mācību stundas pieslēgšanās saiti klases čata grupā vai publiskā internetā vietnē, piemēram, skolas mājaslapā! Drošāk ir saiti skolēniem sūtīt skolvadības sistēmā *E-klase.lv* vai katram e-pastā.

- Stundas laikā jāizslēdz sarakstes jeb čata funkcija: gan kopīgā, gan privātā. Tas palīdzēs izvairīties no nevēlama satura parādīšanās un palīdzēs skolēniem koncentrēties mācībām.

- Jāliedz iespēja *Zoom* stundai pieslēgties tiem lietotājiem, kuri atrodas ārpus Latvijas. Pieredze rāda, ka vairums nelūgto viesu mēdz pieslēgties no ārvalstīm.

- Liedziet skolēniem kopīgot (*share*) savu ekrānu, jo tas ir visvienkāršākais veids, kā mācību stundā saglabāt kontroli! Ekrāna koplietošanu var bloķēt arī pēc noklusējuma visām mācību stundām.

- Aizslēdziet „*Zoom*” istabu, tiklīdz visi skolēni stundai pieslēgušies! Aizslēdzot jau sāktu stundu, neviens jauns tai nevarēs pievienoties pat tad, ja viņam zināmi sapulces ID un parole.

Plašāka instrukcija, kā platformā *Zoom* uzlikt pamata drošības iestatījumus un kā rīkoties ārkārtas situācijā, ir apkopota vietnes *Drossinternets.lv* materiālā *Padomi skolotājiem drošākām mācību stundām „Zoom”*. Skolotāji arī aicināti detalizētus iestatījumus iepazīt centra *Drossinternets.lv* un organizācijas *CERT.LV* sagatavotajā materiālā *Drošākai videokonferenču rīku izmantošanai* par platformu *Zoom* un *MS Teams*.

Nopietnos gadījumos aicinu ziņot platformā *Zoom*, izmantojot pogu *Report*. Tāpat par pareizāko rīcību var konsultēties ar mūsu centra ziņojumu līnijas speciālistiem, rakstot e-pastā: info@drossinternets.lv.

Lasi mūs arī internetā:

www.kurzemnieks.lv

JOKI

– Atvainojiet, brīvu numuriņu nav.
– Bet, ja pie jums atbrauktu Madonna, tad atrastos kāds brīvs?
– Protams!
– Tad dodiet to man! Viņa pie jums tik un tā nebrauks.

*****

Desmit gadu vecumā man šķita, ka 30 gadi jau ir vecums. Paldies Dievam, man toreiz tikai izlikās!

*****

Aptiekā ienāk vīrs un lūdz līdzekli pret spalšiem. Aptiekārs jautā:
– Pieaugušajiem vai bērniem?
– Es diemžēl nezinu, cik gadu ir tiem spalšiem...

SEN

Pie viņiem jau pavasaris

Ārā vēl ziema, bet Kuldīgas 1. vidusskolas dabas zinību kabinetā jūtams pavasaris: zied ķirši, raisās pumpuri kreimenēm, tulpēm, narcisēm. Jā, vidusskolas jaunie naturālisti gaida pavasari. Naturāliste Dz. Rūtena rūpīgi skaita un kārto sēklas trauciņos, lai pārbaudītu dīgtspēju. Daudzām sēklām tā jau pārbaudīta. Pagrabā jarovizēšanai nolikti kvieši un smiltīs iepakoti potzari, ogulāju un krāšņumu krūmu spraudēni. Naturālistu pulciņa dalībnieks G. Videnieks beidz izgatavot inkubatoru, kurā vairs tikai jāierīko sildāmā ierīce. Tad jaunie putnu mīļotāji te perinās baltās leghornietes. Naturāliste R. Hofmane nepacietīgi gaida pavasari, lai varētu sākt audzēt zīda tauriņus. Visiem naturālistiem priekšā liels darbs – godam jāsagaida mūsu mazie, spārnotie pavasara vēstneši – putni. Atzīmējot putnu dienu, tiem jāpagatavo glīti, labi *dzīvokļi*. Vidusskolas jaunie naturālisti pavasari sagaidīs, labi sagatavojušies.

Padomju Kuldīga 1965. gada 9. martā

Jaunās naturālistes (no kreisās) Jadviga Januša, Dzidra Rūtene un Rasma Hofmane kārtējās nodarbības dzīvajā stūrītī.

No laivas un ar tīkliem nedrīkst

1. martā sācies divu mēnešu liegums kanālos un caurtecēs makšķerēt no laivām.

Valsts vides dienests atgādina, ka liegums ir spēkā līdz 30. aprīlim. Zivju nārsta dēļ aizliegta jebkura makšķerēšana no laivām un citiem peldošiem transportlīdzekļiem visos ūdeņos, izņemot Baltijas jūru un Rīgas līci, kā arī noteiktos kanālos un caurtecēs Ventas, Daugavas, Gaujas un Lielupes baseinā.

Aizliegums makšķerēt Ventas baseinā noteikts ūdenstecē, kas savieno Mazo un Lielo Nabes ezeru, un Nabes kanālā. Liepājas pusē šis liegums noteikts Papes ezera kanālā un Tirdzniecības kanālā.

Citviet Latvijā tas darbojas arī Daugavas baseina apgabalā: Juglas kanālā, Juglas upē, Loču kanālā, Mazo un Lielo Baltezeru savienojumā ūdenstecē, Mīlgrāvī un Sarkandaugavā. Gaujas baseinā tās ir ūdensteces, kas savieno Alūksnes un Pārmetņa ezeru, Alūksnes un Dzilnas ezeru, Auciema un Raiskuma ezeru, Ineša un Tauna ezeru. Lielupes basei-

Arī kanālā starp Lielo un Mazo Nabes ezeru no 1. marta makšķerēt aizliegts. Par pārkāpumu var noteikt sodu līdz 350 eiro.

na apgabalā aizliegts makšķerēt Starpiņupē (Kaņiera kanālā) un Varkaļu kanālā.

Savukārt no 1. marta līdz 15. jūnijam visās ūdenstilpēs aizliegts jebkādas zivis zvejot ar tīkliem. Tāpat no 1. marta līdz

30. aprīlim aizliegts iegūt līdakas.

Maksimālais sods par makšķerēšanas noteikumu pārkāpumu ir 350 eiro, bet par rūpnieciskās zvejas pārkāpumu: fiziskajai personai – 700 eiro, juridiskai –

4300. Ja konstatēts būtisks kaitējums dabai, draud kriminālatbildība. Zaudējuma atlīdzība par vienu lieguma laikā lomā patvērtu līdaku ir 145 eiro.

Alberta Dintera teksts un foto

SIA BALTĀ AVĒNIJA
(41203043164)
vajadzīgi LABIEKĀRTOŠANAS DARBU STRĀDNIEKI.
Vēlamas: B kategorijas auto vadīšanas tiesības.
Darba zona: Kurzeme, Jūrmala, Rīga.
Regulāra samaksa, sākot ar 6,00–7,00 eiro/h (bruto).
Kontakti: e-pasts: rita.kirke@gmail.com, tālr. 29425664.

Fsi mīsdienīgs!

www.307.lv

Sludinājumus laikrakstā **Kurzemnieks** iesniedz ērti no sava datora

307.lv

MANS MĀJDZĪVNIKS

Sāp ķepas. Iemesli var būt vairāki

Sunim iekaisuši ķepu spilventiņi. Saimniece domā, ka tas radies no sāls un smilšu maisījuma, kas tika kaisīts uz ielām un ietvēm. Ķepas tā kā nedaudz apsārtušas, suns tās laiza, un cits nevar pieskarties.

Atbild veterinārārste Marita Līdaka.

Šāds maisījums var būt viens no alerģijas un iekaisuma cēloņiem, īpaši jutīgiem īsspalvainajiem dzīvniekiem, ja ķepas netiek aizsargātas. Tagad sniegs jau nokusis, tomēr smiltis uz ielām vēl sagla-

bājušās. Iepriekšējā ziemā sniega nebija vispār, tad arī bija mazāk sūdžību, bet šogad ļoti daudz.

Ir speciālas ziedes pirkstu spilvenu aizsardzībai. Pirms pastaigas apstrādā dzīvnieka ķepas, un tās pret nelabvēlīgo ietekmi tiek aizsargātas. Šogad pēc tādiem līdzekļiem bija liels pieprasījums. Ieteicams iegādāties vēl pirms sezonas. Privātmājās, kur suns skraida tikai pa savu sētu, tas nav tik aktuāli.

Tomēr ne vienmēr vainīga sāls – tā ir tikai viens no iekaisuma iemesliem. Nedrīkst aizmirst, ka nelabvēlīgi var ietekmēt mitrums un aukstums. Bieži vien dzīvnieks pārāk ilgi uzturas mitrā vidē. Ja rudenos un ziemās suns ilgstoši, iespējams, visu dienu, dzīvo laukā, tad jāiekārto voljērs vai telpa, kur var izklāt segas, nokaisīt sausos pakaišus.

Trešais iemesls – vielmaiņas

problēmas. Bet par to jākonsultējas pie ārsta, jo katram dzīvniekam tās ir atšķirīgas. Visbiežāk par uzturu, vielmaiņu un alerģiju iedomājamies tad, kad attārpots un atblusots dzīvnieks kasās, ka-

žociņš kļūst neglīts, krit spalvas. Taču var iekaisēt tikai ķepas, sākt niezēt starp pirkstiem. Suns šīs vietas pastiprināti laiza un sāk graužt, tādējādi iekaisums kļūst vēl sāpīgāks.